25րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6790 7 ՄԱՅԻՍ 1908 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՌԷՊԻ-ԻՒԼ-ԱԽԷՐ 1326 20 Mai 1908 25me année № 6790

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	35 Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20 »

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره ولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur - Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԳԾԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՅԻՆ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Է.

Անուաւոր նաւ (bateau à roues).— Ջրանցքներու և գետերու նաւարկութեան համար գործածուած փոքր շոգենաւեր թէ՛ պտուտակաւոր և թէ անուաւոր կրնան ըլլալ։ Անուաւոր նաւերու մեքենայի սրահը ընդհանրապէս աւելի բարձր դիրքի վրայ հաստատուած է եւ շարժած ատեն նոյն իսկ մեքենաներու թեւերը վերնակամուրջի գիծէն ալ վեր կը բարձրանան. ասիկա ա՛յն պատճառաւ որ արտաքին անիւներու հանգոյցը եղող երկաթէ գլանները նաւուն լայնքին և վերնակամուրջի գիծին հաւասարութեամբ երկարած են։ Ցռչեալ գլաններուն արտաքին ծայրերը, կան նաւուն երկու կողերուն վրայ հաստատուած թեւճակաւոր անիւները (roue à aubes). այս թեւճակներու ջուրին ընդհարումն է որ նաւը առաջ կամ ետ կը մղուի։ Բայց քառ սրուած անիւին՝ ջուրին հետ ունեցած բախումէն գոյացած ցայտումը կրնայ նաւուն տախտակամածը թրջել և կամ ընդհարման մը հետեւանօք անիւը վնասուիլ, հետեւապէս ճիշդ իր վրայ կը շինեն երկաթէ կիսաշրջանակաձեւ ծածկոյթ մը՝ իր մակերեսովը մէկտեղ և այս վերջինին վրայ rosaceի կանոնով ճառագայթաձեւ բացուածքներ կը թողուն, ջուրին ցայտումը դիւրութեամբ դուրս տալու համար։ Այս կարգի շոգենաւեր Մանշի մէջ ալ կը բանին անգլիական և ֆրանսական եզերքներու միջեւ և petit paquebot կը կոչուին։ Շոգեշարժ նաւերու ճարտարապետական և ճարտարագիտական գծագրութեանց կարգին մէջ կը գտնուին նաեւ պատերազմական տորմիղներու (escadre կամ flotte) յատկացեալ նաւերը, ինչպէս զրահաւոր, յածանաւ, թնդանօթակիր, եզերապահ, դպրոց-մարտանաւ, փոխադրանաւ, լրատար, թորբիլահալած, ընդծովեայ և թորբիլանաւերու յատուկ զանազան ձեւերու, կարգերու և բլանշերու գծագրութիւնները։

Ը.

Ծովային փոխադրութեանց համար առագաստանաւերն ալ իրենց դիրքը կը պահեն, որով անպատեհ չենք գտներ անոնցմէ ոմանց տեսակները և ձեւերը ներկայացնել։ Ասոնց մարմնոյն կազմուածքը գրեթէ նոյնն է շոգենաւերու կազմուածքին հետ. սա տարբերութեամբ որ այս վերջինները փայտէ կը շինուին և իրենց գլուխը միշտ ցռկաձեւ է, ուրկէ դէպ ի դուրս կ'երկարի գերան մը, իբր հանգոյց յառաջակայմին պարաններուն, որոնց վրայ կը պարզուին սուր և նեղ եռանկիւն առագաստները (foc)։ Առագաստանաւերը մեծ շոգենաւերու չափ տարբերութիւն չեն կրնար ունենալ, սակայն իրենց շինուածքին մէջ մեծեր և փոքրեր կը գտնուին ու տեսակներու կը բաժնուին։

Պրիք (brick).— Երկկայմ կամ եռակայմ առագաստանաւեր են. կողին երկայնութեան վրայ և վերնակամուրջի գիծէն դէպ ի վար սրող լայնքի մը մէջ ճերմակ ու սեւ ներկուած քառակուսի բաժանումներ կը գտնուին ընդհանրապէս, որոնք ներքին սրահի մը արտաքին պատուհաններուն պատրանքը կուտան. ասիկա ա՛յն հնաւանդ ոճին պահպանումն է, որով բացուածքներ ունէին թնդանօթի փողերը, երբ պրիքները մէկէն մինչեւ եռայարկ, իբր պատերազմական նաւ կը գործածուէին։ Իբր առեւտրական նաւ այսօր ալ իրենց այդ բաժանումները կրնան ունենալ տարբերութեան չափին համեմատ։

Պրիկանթէն (brigantin).— Վերոյիշեալ ոճով բայց ո՛չ արտաքին բաժանումներով, միայարկ փոքր և երկկայմ նաւեր են՝ ապրանքներու փոխադրութեան յատուկ։

Կայմեր (mât).— Շոգենաւերու կայմերուն համար ըսինք թէ չեղակի հաստատուած են դէպ ի ետ, որոնք նաւուն տատանման պահուն հաւասարակշռութիւնը պահելու օգտակարութիւնը ունին. իսկ առագաստանաւերունը ուղղահայեաց դիրքով հաստատուած են և հաւասարակշռութենէն զատ, առագաստները պարզելու կը ծառայեն, առանց որոց անկարելի կ'ըլլայ շարժիլ։ Կայմերը բարձրութեան համեմատ կրնան երկու և երեք մասերէ բաղկանալ, որոնց ստորին մասը աւելի հաստ է և ամէնէն վերինը աւելի բարակ՝ քան միջին մասին հաստութիւնը։ Կայմերուն վրայ և միշտ յառաջակողմը հորիզոնական ուղղութեամբ հաստատուած են առագաստակալ գերաններ (vergue), որոնց մէջտեղի մասը աւելի հաստ է քան երկու վերջացող ծայրերը. ասոնց վրայ կը պարզուին քառանկիւն առագաստները իրենց եզրալարերուն (ralingue) միջոցաւ։ Կայմի մը ստորին առագաստակալը աւելի երկայն և հաստ կ'ըլլայ և միւսները աստիճանաբար աւելի կարճ և բարակ. կայմը՝ բարձրութեան համեմատ մինչեւ չորս առագաստակալ կրնայ կրել, որ յետագայ կարգով կը բաժնուին.

Ա. Յառաջակայմը (misaine) ունի, ստորին առագաստակալ (vergue de misaine), թագաղաղի առագաստակալ (petit hunier), յաջորդը՝ (petit perroquet) և վերի փոքրը (petit cacatois).

Բ. Միջնակայմը (grand mât) ունի, ստորին մեծ առագաստակալ (grand vergue), մեծ թագաղաղ (gr. hunier), յաջորդը (gr. perroquet) և վերինը (gr. cacatois).

Գ. Ետսակայմը (artimon) ունի ստորինը (barrée), երկրորդը (perroquet de fougue) և վերջինները վերոյիշեալ անուանները կը կրեն։ Իսկ առթիմոնին ետեւ, թագաղաղին տակէն չեղակի դէպ ի վեր և կայմին ստորատէն հորիզոնական դիրքով, որուն ծայրը նաւուն յետսակողմէն դուրս ցցուած է, հաստատուած են գերանէ թեւեր, որոնց մէջտեղ կը պարզուի լայն առագաստ մը (brigantiue)։ Զանազան երկիրներու ծովեզերքներու վրայ տարբեր ոճերով խիստ փոքր առագաստանաւեր գոյութիւն ունին, սակայն ատոնք գծագրական անհրաժեշտ նիւթեր չեն կազմեր՝ երկարօրէն բացատրելու համար։

Ս. ԱԿԱՅԵԱՆ Գ. Կ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՋՈՒԱՐԹ ԺԱՄԵՐ

Հիւանդին եւ բժիշկին միջեւ

Կիրակոս ապաքինելու վրայ էր ծանր հիւանդութենէ մը յետոյ։

— Ինչպէս կ'ըլլայ որ քանի մը շաբաթ ապրեցայ, առանց բերանս բան մը դնելու, կը հարցնէ Կիրակոս իր բժիշկին։

—Տենդը կը սնուցանէր ձեզ։

—Ա՜հ, ի՞նչ կ'ըսէք։

Ու հիւանդը պահ մը խորհրդածելէ յետոյ կ'աւելցնէ.

—Կարելի՞ չէ որ իմ խոհարարուհիիս ու սենեկապանուհիիս ալ տրուի այդ տենդէն, որովհետեւ շատ սուր ախորժակ մը ունին անոնք։

ԿԵԱՆՔԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Թատերական կեանքը.— Նիւ-Եորքի «Մէթրօբոլիթէն»ը.— Օթեակներու տէրերը.— Քարուզոյի մեծ յաջողութիւնը. — Երաժշտութիւնը. — Հանրութեան ճաշակը և երգախառն կատակերգութիւն.— Սինեմաթօկրաֆները — Ամերիկեան թատրոն և ֆրանսական թատրոն։

Նիւ-Եորք, Մարտ

Ամերիկացիք կը սիրեն թատրոնը, որ, ինչպէս ամէն տեղ, Ամերիկայի մէջ ալ, խաժամուժին հեշտանք կ'ազդէ և ներգոյած դասակարգին՝ հրճուանք։ Բայց ի ամենաշքեղ թատրոններէ, ամէն գնոց թատրոններ ալ կան, սկսեալ Մէթրօբոլիթէնէն, ուր վեց ամսուան մէջ մէկ միլիոն կը շահի Քարուզօ, մինչեւ տասը սենթնոց (հարիւր փարա) սինէմաթօկրաֆը։

Նիւ-Եորքի Մէթրօբոլիթէն Օբերան աշխարհահռչակ համբաւ մը ունի, որուն արժանի է կարգ մը բաներու մասին։ Սակայն այդ համբաւը չարդարացներ ուրիշ բաներու համար։ Թատերասրահին պարզած տեսարանը, երեկոյթի գիշեր, շլացուցիչ է պարզապէս։ Ընդարձակ շէնքը, լայն ու խորունկ, լոյսերու մէջ կ'ողողուի։ Օթեակներու կարկառուն երեւոյթ մը ունին և ոչինչ կը ծածկեն իրենց մէջ. ամէն ինչ մէջտեղն է հոն։ Հանդիսական կիները, որոնցմէ շատերը ճաճանչագեղ գեղեցկութեամբ մը կը փայլին, պայծառ լոյսերու մէջ երեւան կուգան։ Պէտք կա՞յ աւելցնելու թէ ադամանդներն ու մարգրիտները շողշողուն ալիքներու պէս կը փողփողին ուսերու վրայ։ Նուագախումբի առաջին կարգի թիկնաթոռները, որոնք բեմին վրայ կը նային ճիշդ, հեռուէն՝ լուսաւոր գօտիներուն մէջ կը կորսուին, այնպէս որ կանացի արդուզարդերու շողշողուն փայլը կը խառնուի սեւ զգեստներու ստուերին հետ։ Մարդ չի կրնար երեւակայել ասկէ աւելի անթերի ու յանկուցիչ պերճանք մը։ Լայն ու անզարդ նրբանցքներուն մէջ աչքի կը զարնեն երկաթէ մեծ գերանները և օթեակներուն դուները, որոնց վրայ պղինձէ տախտակներ կան, ուր ո՛չ թէ թիւեր այլ անուններ արձանագրուած են։ Պատճառը սա է որ օթեակները ունին իրենց տէրերը։ Միանգամ ընդ միշտ անոնց գինը վճարած են կրնան ուրիշի վարձու տալ աւելի աժան գնով։ Այդ օթեակներուն գինը վճարելով, մասնակի տէրը դարձած են շէնքին զոր կրնան վարձու տալ շահաբեր ընկերութեան մը, նմանապէս աշխարհիկ մարդոցմէ բաղկացած. ատոնք թատրոնի տնօրէններն են, որոնք թատերագէտի մը հետ կը կառավարեն գործը։ Ահա Պ. Բիրբընդ Մօրկէնի օթեակը, ամէնէն կարեւոր բաժնետէրը, որ անցեալ տարի չթոյլատրեց Սալոմէի ներկայացումները, անբարոյական խաղ մը նկատելով զայն, առաջին ներկայացումէն յետոյ։ Աւելի հեռուն, ձախակողմը կը տեսնուի Տիկին Աստորի օթեակը։ Վերջապէս այդ թատրոնին մէջ կը գտնէք Մ. Նահանգաց չորս հարիւր մեծահարուստ ընտանիքներու օթեակները։ Թատրոնին շինութեան ատեն օթեակի մը գինն էր 20,000էն 40,000 տոլար։ Եթէ այսօր մէկ հատը ծախու հանուէր, 100,000 տոլար պիտի արժէր։ Մեկենասութիւնը ամէն քաղաքի մատչելի չէ Ամերիկայի մէջ։ Ապացուցանելու համար թէ իրենց տունին մէջ կը գտնուին, օթեակներու տէրերը քլուպ մը կազմած են, ուր կրնան առանձնանալ միջնարարներուն, հանրութեան չխառնուելու համար, որ մէկ ի բիկսուն համար վճարած է տոմսակին գինը՝ Այսպէս՝ Օբերայի մէջ օթեակ մը ունենալու պերճանքը վար չի մնար նկարներու պերճանքէն։ Այդ մասին ցուցամոլ ալ են։ Մնաց որ՝ վայելչութեան առանձնաշնորհում մըն է, որուն ի զուր կը տենչան նոր միլիառատէրերու լէգէոն մը, չուզելով ուրիշէ վարձու բռնելու ստորնութեան զիջանիլ։ Մէթրօբոլիթէն Օբերայի խաղացանկը այլազան և թատերախումբը ստուար է։ Գերմաներէն կ'երգեն գերմանական օբերաները, իտալերէն՝ իտալականները, իսկ ֆրանսերէն միւսները։

— Կրնանք պարծենալ թէ աշխարհիս ամէնէն գեղեցիկ ձայները լսած ենք հոս, կ'ըսէր թատրոնին յաճախորդներէն մէկը։

Ու ճշմարտութիւնն ալ սա է։ Այս պահուս Քարուզօ կը տիրապետէ հոս։ Անբաղդատելի բրեսթիժ մը ունի ան՝ Նախ իր ստացած ահագին թոշակին կը պարտի այդ բանը, որովհետեւ թատրոնին մէջ ամերիկեան հանրութիւնը անձնական հիացում մը կը զգայ այն արուեստագէտներուն նկատմամբ, որոնք շատ մեծ վարձատրութիւններ կը ստանան։ Ետքը՝ Քարուզօ իր յաջողութիւնը կը պարտի արտակարգօրէն հզօր ձայնին, որով բնութիւնը օժտած է զինքը։ Բարիզցիները հազուադէպ կերպով առիթ կ'ունենան լսելու իտալացի այդ մեծ երգիչը։ Ընդհակառակը, Նիւ-Եորքի մէջ, Քարուզօ ամէն ինչ կ'երգէ, բաց ի Վակների գործերէն։ Ու կ'երգէ միեւնոյն դիւրութեամբ, ձայնի միեւնոյն չափազանցութեամբ, բայց նոյն գէշ ճաշակով։ Ամերիկացիք զարմանք ու անհաճութիւն կը զգան, երբ այդ պատասխանութիւնը յայտնէք իրենց։ Կ'ընդունին որ Քարուզօ մեծ արուեստագէտ մը չէ, բայց ճշգրիտ դատում մը չունին անոր մասին։ Ունկնդրած ատեններնին կը մոռնան զինքը դիտելու. ձայնին հմայութիւնը կը բաւէ իրենց։ Սակայն [illegible] արուեստագիտական ճաշակի հետամուտ Եւրոպացիի մը կողմէ։ Երբ Քարուզօ երաժշտական միջակ կտոր մը կ'երգէ, ինչպէս Բալեաչչին, կարելի է որ աչքի չզարնեն իր շինծու խաղը և թատերական միջակ արտայայտութիւնները։ Բայց Ֆաուսթի մէջ պակասաւոր է պարզապէս։ Թրովաթօրէի մէջ, հակառակ կուրծքէն ելած ուտ-ին, զոր զարմանալի ինքնավստահութեամբ մը կ'արձակէ, շատ ծիծաղաշարժ երեւոյթ մը ունի Քարուզօ։ Երգիչներ կան, որոնք Քարուզոյի հետ երգած ատեննին ստացուցիչ տպաւորութիւն մը կ'ունենան և անշարժութեան կը մատնուին։ Չէ կարելի Քարուզոյէ աւելի դանդաղ և միօրինակ ջօնի մը մէջ ի յայտ բերել այն թատերական զգացումներն զորս դերակատարը պաշտօն ունի արտայայտելու հանդիսականներուն առջեւ, ո՛րքան ալ գեղեցիկ ձայն մը ունենայ։ Հետաքրքրականն սա է որ ամերիկեան հանրութեան համար կարեւորութիւն չունի այդ թերին և նկատի ալ չառներ անոր կողմէ։ Գրեթէ արհամարհոտ անտարբերութեամբ մը մտիկ կ'ընէ երկրորդական արուեստագէտներ, որոնցմէ մէկ քանին պատուական դերակատարներ են։ Անոնցմէ ոմանք աչքառու են իրենց կարողութեամբ։ Այս տեսակէտով և թատերախումբին ամբողջական արժէքովը Մէթրօբոլիթէն Օբերան կը գերազանցէ Եւրոպայի երաժշտական բոլոր թատրոնները։ Սա առաւելութիւնն ալ ունի որ կրնայ լաւ վճարումներ ընել, քանի որ իր մեծահարուստ տէրերը միշտ պատրաստ են ելմտացոյցը հաւասարակշռելու։ Բայց թատրոնին վրայ հսկողները աւելի ջանք մըն ալ կ'ընեն՝ ձայնական կատարելութիւն ձեռք բերելու համար։ Թատերազարդերը (décor) ընդհանրապէս, շատ միջակ, անհրապոյր և հին ոճով անորակներ են։ Վերջին վարիչը, Պ. Քօնրիտ, որուն տեղ ուրիշ մը անցած է հիմա, բեմական յարդարանքի մասին այնքան անհոգ էր որ յուսահատութիւն կը պատճառէր թատրոնին տնօրէններուն, որոնք մտքերնին դրած էին ամէն ինչ փոխելու։ Զուարճալի մանրամասնութիւն մը. Մէթրօբոլիթէն Օբերայի խումբը թատերական պտոյտներ կը կատարէ Մ. Նահանգաց մէջ. այս պատճառաւ Պ. Քօնրիտ գաղափարն ունեցած էր այնպիսի թատերազարդեր շինելու, զորս կարելի ըլլայ գործածել այն քաղաքներուն մէջ, ուր թատերաբեմերը շատ փոքր են բաղդատմամբ Մէթրօբոլիթէն Օբերայի։ Ահա ինչո՛ւ համար ողորմելի ու խղճալի թատերազարդեր կը գտնուին Մէթրօբոլիթէնի մէջ։ Պէտք է ըսել որ հանրութիւնը անախորժ տպաւորութիւն չզգար այդ բանէն։ Քանիցս անհամբեր տպաւորութեամբ մը դիտեցի այդ թատերազարդերը։

Մարդ կը փորձուի ըսելու թէ Ամերիկայի, մանաւանդ Նիւ-Եորքի մէջ սնօպիզմը կը ձեւացնէ գեղարուեստական կեանքին զսպանակը։ Բայց իրաւունք ունի՞նք ընդհանրացնելու այդ կարծիքը։ Օրինակի համար, Պօսթընի մէջ Սինֆոնիք Հոլ ամէն շաբաթ նուագահանդէս կուտայ։ Այդ ընդարձակ սրահը, որ քանի մը հազար հոգի կրնայ բովանդակել, ամէն շաբաթ կը լեցուի խուռն բազմութեամբ։ Նորամոլութեան (սնօպիզմ) արդիւնք է. անշուշտ ո՛չ. քանի որ գիները, գէթ կարգ մը տեղերու գիները, սուղ չեն։ Ամէն անգամուն ալ, քովի նրբանցքներուն մէջ քանի մը հարիւր հոգի ոտքի վրայ կեցած մտիկ կ'ընեն։ Նուագախումբը գերմանացի ծանօթ երաժշտագէտ Պ. Մուք, որ երկու տարիէ ի վեր այդ պաշտօնը կը վարէ և [illegible] համար չէ որ կը սորվէ այդ նուագահանդէսները։ Իր պատրաստած յայտագիրները շահեկան են, թէեւ քիչ մը ծանր ու խիստ լուրջ։ Աւելի Վակներէն կտորներ կը նուագուին քան թէ Պեթովէնէն։ Գերմանական երաժշտութիւնը Պ. Մուքի մենաշնորհը դարձած է կարծես։ Իր ջղուտ և նուրբ յատկութեանց համար մեծ յաջողութիւն գտած է Պ. Մուք, որուն նուագախումբն ալ անթերի կազմակերպութիւն մը ունի։ Այս պատճառաւ Վիլհէլմ կայսրէն թոյլտուութիւն խնդրուած է որ Պ. Մուք աւելի երկար ատեն մնայ Պօսթըն։ Իրաւ է որ այդ նուագահանդէսներէն քիչ մը պայմանադրական և նորաձեւ կարգ անցած են, բայց պէտք է խոստովանիլ թէ չի կրնար ամբողջովին նորամոլներ (սնօպ) ըլլալ երեք հազար հոգիի բազմութիւնը, որոնք անտարակոյս տաղտկացուցիչ երաժշտութիւն մը ունկնդրելու համար չեն երթար Սինֆոնիք Հոլ։ Սա ալ ստոյգ է որ երաժշտութեան ճաշակը այնքան զարգացած չէ որքան ուրիշ երկիրներու մէջ։ Ու շատ բնական բան մըն է ասիկա, քանի որ յամրօրէն կը կազմուի այդ ճաշակը։ Արդէն իսկ Պօսթընի մէջ անկեղծօրէն ի յայտ կուգայ։ Ժամանակը պիտի դարմանէ մնացեալը։ Մասնաւոր երեկոյթներու մէջ զմայլելի նուագահանդէսներ ներկայ գտնուեցայ։ Մէնհէթթէն օբերային մէջ երգող Շարլ Ժիլիպէրը լսեցի, որ շատ լաւ ձայն մը ու երգեցողութիւն մը ունի և ոգեւորելապէս արտայայտեց Ռամոյի և Պ. Պ. Մէսաժէի ու Բիւրնէի գործերը։ Աղէկ տպաւորութիւն մը ձգեց վրաս։ Այդ երաժշտական հաւաքոյթներուն մէջ հանդիպեցայ բանիմաց ամաթէօրներու։ Բնականաբար աւելի քիչ թիւով կը գտնուին հոս, բաղդատմամբ Բարիզի, քանի որ պարագաներն ալ այնքան նպաստաւոր չեն իրենց արուեստական զարգացման որքան Բարիզի մէջ։

Սակայն պէտք չէ կանոնի կարգ անցնել այնպիսի բան մը որ բացառութիւն կը կազմէ։ Ամերիկացի արուեստագէտներ կը գտնուին, և հետզհետէ անոնց թիւը պիտի ստուարանայ։ Բայց հանրութեան զանգուածը արուեստագէտ չէ։ Նկատի առէք որ ժողովրդեան հօծ դասակարգին վրայ չեմ խօսիր, այլ միջակարգ դասուն վրայ, որ Բարիզի մէջ հաճոյք կը զգայ Քօմէտի-Ֆրանսէզի, Վօտվիլի, Ժիմնազի մէջ ներկայացուած գրական թատերախաղերը տեսնելէ։ Այդպիսի հանրութիւն մը գոյութիւն չունի Մ. Նահանգաց մէջ։ Այս միջոցիս Նիւ-Եորքի մէջ գրական թատրոն մը հիմնելու վրայ են, ուր դասական և անգլիական թատերախաղեր պիտի ներկայացուին։ Այդ թատրոնը Մէթրօբոլիթէն Օբերային պէս շքեղօրէն պիտի կառուցուի։ Յաջողութիւնը յուսալի չէ, որովհետեւ ամերիկեան հանրութիւնը ամէնէն աւելի յանկուցանող թատերական սեռն է երգախառն կատակերգութիւնը։ Մինչեւ [illegible], ան է տոհմային սեռը։ Հարվարտի ուսանողը որքան ալ հաճոյք կը զգայ անկէ որքան փոքր խանութպանը։ Հաճոյքին տեսակը վէճի առարկայ չեմ ձգեր։ Միայն սա չափը կը մատնանշեմ որ այդ թատերական սեռը ո և է կապ չունի գրականութեան ու արուեստին հետ։

Ինչ է երգախառն կատակերգութիւն (musical comedy) կոչուածը։ Պօսթէէի հետ մարդ կը փորձուի ըսել թէ այնպիսի բան մըն է որ ո՛չ մէկ լեզուի մէջ անուն ունի։ Առէ՛ք միջակ տեսակէն վօտվիլ մը, հանեցէ՛ք անոր մէջէն հաճելի հիւսուածքը և ճարտար հնարքները ու կատակերգութեան մը խառնեցէ՛ք հինգ-վեց դէպք, որոնք ո և է առնչութիւն չունենան թատերախաղին հետ։ Ենթադրեցէ՛ք որ բոլոր դերասանները մէկ մէկ աճպարար ըլլան, և ամէն առթիւ գլխիվայր թաւալումներ կատարեն, պատուհաններէն վար ցատկեն կամ ծիկ պարեն։ Թատերախաղը համեմեցէ՛ք այնպիսի երգերով, որոնք ո և է կապ չունենան նիւթին հետ։ Խաղը կամայական կերպով ընդմիջեցէ՛ք ծանօթ դերասաններու կամ անուանի ձայներու նմանութեամբ։ Մարդկային քմայքը յիմարութեան ու նոյն իսկ անհեթեթութեան մղեցէ՛ք։ Ամէն ինչ մոլեգին և դիւային արագութիւն ունեցող տենդոտ շարժումի մը մէջ դրէ՛ք. և ահա այդ ամենուն արդիւնքը կ'ըլլայ երգախառն կատակերգութիւնը, զոր հազարաւոր հանդիսականներ ամէն իրիկուն կը ծափահարեն Մ. Նահանգաց զանազան քաղաքներուն մէջ։

Կը յիշեմ թէ իրիկուն մը ներկայ գտնուեցայ այդ կարգի կատակերգութեան մը, որ բուրնէ կատարող խումբի մը կողմէ կը ներկայացուէր։ Զարմանալի այլափոխութիւններ կրած ֆրանսական վօտվիլ մըն էր, որուն ներկայացումը տեսած էի Բարիզի Աթէնէ թատրոնին մէջ և որուն անունը չեմ յիշեր։ Ամերիկեան այդ կատակերգութիւնը կը կոչուէր Հօյթըն։ Ամէն անգամ որ կը ջանայի խաղին անցքերը վերյիշել, կատարուած անպարարութիւնները կ'սպէին խոլ քրքիջ մը առաջ բերել թատերասրահին մէջ, որով չէի կրնար ճշդել թէ ո՛ր ֆրանսական վօտվիլն էր ան։ Դերասանուհի մը կար հոն, մանկամարդ, նուրբ ու ջղուտ կին մը, որ աննշան խօսակցութիւն մը ունէր և շատ ցած ու անխնամ կերպով կը խօսէր։ Յանկարծ կատակերգութիւնը ընդհատուեցաւ ու նոյն դերասանուհին պահ մը յետոյ բեմ եկաւ՝ սեւ զգեստ մը հագած վայելչօրէն։ Սկսաւ նմանութիւններ ընել,

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 64 —

ԲՈԼ ՄԱՐԿՐԻԹ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ԺԷ.

ՄՕՐԻՍ ԼԸ ՇԱՐԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Մօրիս Լը Շար նայուածքով երկարօրէն հետեւեցաւ փոքրիկ Ժօզի ժպտուն դէմքին, երբ սպասուհին դուրս կը հանէր զանի, ըսելով.

—Մնաս բարով ըսէ՛ պարոնին և աղուոր համբոյր մը ղրկէ՛ անոր։

Դուռը գոցուեցաւ։ Մօրիսի աչքերը թամկոցած էին։

—Պատմութեանս ամէնէն ցաւագին կէտին կը հասնիմ, յարեց Մօրիս։ Սթէքոֆ իշխանուհիին մեկնումը ճշմարիտ ափոփանք մը եղաւ Ռօպէրի համար. երբեք չէր սիրած այդ կինը։ Թերեւս տեղի չպիտի տար այդ կախարդիչ արարածին կանխաշնորհներուն, եթէ երբեք առական հպարտութիւնը չյանդգնէր զինքը, որով կը վախնար թէ ծաղրի առարկայ դառնայ, կնոջմէ մը խոյս տալուն համար։ Բայց քիչ ատենէն դիտեց որ այդ կնոջ հետ խզուելէն ի վեր, ամէն ոք անգթալի կերպով փոխած էր իր ընթացքը և առաջուան պէս չէին ընդուներ զինքը։ Ամէնէն բարեկիրթ բառերով արտայայտուած քաղաքավար ցրտութեան մը հանդէպ գտաւ ինքզինքը, ինչ որ չէր կրնար նախատինք մը համարուիլ։ Սակայն ամէնուն կողմէ ցոյց տրուած վերաւորիչ կասկածոտութիւնը կը շարունակուէր։ Անըմբռնելի զրոյցներ, չարախօսութիւններ ու զրպարտութիւններ հասան ականջին։ Այդ կինը, իր թշնամին դարձած, միջոցը գտած էր զինքը այնքան ճարտարօրէն անուանարկելու որ Ռօպէր չկրցաւ բան մը ընել այդ նենգամիտ հնարքներուն դէմ։ Ուստի չպայքարեցաւ անոնց դէմ, քանի որ չէր գիտեր թէ ո՛ւրկից կուգար վտանգը։ Այնուհետեւ Հռոմի մէջ բնակութիւնը անհաճոյ թուեցաւ եղբօրս։ Նոյն իսկ դեսպանատան մէջ ալ ջերմ համակրութիւններ չէին յայտներ։ Առաջարկեց ուրիշ տեղ փոխադրուիլ պաշտօնով։ Իր առաջարկը ընդունուելով Վիեննա ղրկուեցաւ։ Այս մանրամասնութիւնները իմացայ Ծայրագոյն Արեւելք յղուած նամակներէն։ Լաւ չըրի՛ անոնց կարեւորութիւն չտալով։

Մէկ արդարացում ունէի, որ իմ դատապարտութիւնս էր արդէն. շատ մը գաղթային պաշտօնատարներու և պանդուխտներու պէս տակաւ անձնատուր եղած էի ափիոնի։ Տիկի՛ն, որպէս զի իմ վրաս գէշ համարում մը չունենաք, պէտք է խոստովանիմ որ սրտային խորունկ վիշտ մը պատճառ եղած էր բարոյական այդ ինքնազանցութեան։ Նորատի և զմայլելի աղջկան մը նշանուած էի, որ Քանթօնի անգլիացի պաշտօնակցիս զաւակն էր. այդ ծաղկատի օրիորդը արագընթաց թոքախտէ բռնուելով մեռաւ, որսորդութենէ մը դարձին փոթորկալից օդով մը պաղ առած ըլլալուն համար։ Սկիզբէն ափիոնը թմրեցուց վիշտս։ Բայց քիչ ատենէն բոլորովին անձնատուր եղայ այդ կախարդիչ դեղին։ Չէք կրնար գիտնալ այդ մոլութեան ուժգին թափը և մոգական ազդեցութիւնը։ Ափիոնամոլութիւնը բառ մըն է, որուն առջեւ անգամ կը մնայ միտքը և առաջին անգամ կ'արտայայտուի յուսախաբութեամբ ու նողկանքներով. սակայն ի վերջոյ այդ բառը իր մէջ կը պարփակէ բովանդակ ներգործիչ ազդեցութիւնները և կախարդութիւնները։ Այդ նոր երկիրներուն մէջ, այնքան տարբեր մասնաւորականութեամբ մը օժտուած, այդ հեռաւոր երկինքներուն տակ, կարօտաբաղձ կեանքի մը մէջ ափիոնը ամէնէն զօրաւոր և գրեթէ միակ դարմանն է օրը օրին տարուած կեանքի տաղտուկին ու ձանձրոյթին դէմ, ուրկէ այնքան կը տառապին եւրոպացի բազմաթիւ գաղթականներ։ Ափիոնը իմ կեանքիս բովանդակ յոյսը կը ներկայացնէր, քանի որ երջանկութիւնը խոյս տուած էր ինէ։ Ափիոնամոլութեան շնորհիւ մարդուն միտքը և մարմինը թեթեւ ու հիանալի ուրախութիւն մը կ'ունենան. տխուր եղողը կը զուարթանայ։ Հոգերով ծանրաբեռնուած մէկը ամէն ամէն ինչ վարդագոյն կը տեսնէ։ Նուրբ ու մաքուր արբշռութիւն մը կը թափանցէ մարդուն մէջ։ Բոլոր զգայարանքները եւ ուղեղը մասնաւորապէս տենդոտ վիճակի մը կը մատնուին։ Ափիոնամոլութեամբ կարելի է հասկնալ թէ ի՛նչ է հոգեզմայլանքը։ Ոլիմպոսի աստուածներուն անմահական ըմպելին ուրիշ բան չի կրնար ըլլալ եթէ ոչ այն հոտաւէտ ու տաք ծուխը զոր կուլ կուտան, և որ քնքշելու համար կը հասի մեղկացած անդամներուն մէջ։ Մորֆին, եթէր, քօքային և բոլոր թմրեցուցիչներուն պատճառած գինովութիւնը բան մը չարժեր այն ուղեղային թոյնին հետ բաղդատմամբ, որ տեսիլ անուրջներու, հրաշալի խոկումներու և հոգեկան հոսանուտ հեշտանքներու հորիզոնը կը բանայ մարդուն առջեւ։ Ափիոն ծխողը աստուած մը կը դառնայ։

Անիծեալ կրօնքի մը քուրմին պէս այդ բառերը արտասանած միջոցին Լը Շարի աչքերը ոգեւորուած էին, [illegible] և ներսէն ցոլք մը կը փայլէր գեղեցիկ ու յոգնած դէմքին վրայ։ Բայց այդ շողը մարեցաւ. տառապանքի արտայայտութիւն մը կծկեց դիմագծերը, և պատրանքը փարատած մարդու մը անկեղծութեամբ յարեց.

—Թերեւս լսած էք որ ափիոնը սուղ կը ծախէ իր բարիքները։ Իր փրկանքը անողոք է։ Իր զգլխիչ ներգործութիւնը պահելու համար, պէտք է յարաճուն կերպով ծխել. այնպէս որ ա՛լ մարդ հաշիւը կը կորսնցնէ աճեալ թիւով ծխափողներու գործածութենէն յետոյ։ Ի զուր ամէնէն կորիճներն ու բանիմացները քայլ առ քայլ կը դիմադրեն, ջանալով կանոնաւորել ափիոնին չափը։ Ընդհակառակ անզօր կը դառնան, և այդ երկայնաբանութիւնն է որ զիրենք կը ջախջախէ. իսկ եթէ [illegible] չափով գործածել, այն ատեն անտանելի տառապանքներու, գալարիչ անձկութեան մը, խոլ ջղագրգռութեան մը, ֆիզիքական և բարոյական անողոք թշուառութեան մը կը մատնուին։ Եւ կամ թէ ափիոնի չարագուշակ կոչին կը հնազանդին, և այն ատեն ամէն օր քիչ մը աւելի կը մերձին անյատակ լճին մէջ, ուր գիտակցութիւնը կ'անէանայ, կամքը կը տկարանայ, ամէնէն ազնիւ զգացումները տեղի կուտան գձուձ անկամութեան մը։ Պիրկ մկանունքներով և թրթռուն ջիղերով մարդը կը դառնայ բամպակէ ցնցոտի մը, ո՛չ մտածում ունի, ո՛չ բանականութիւն և ոչ ալ կորով. ամէն ինչ անհետացած է։ Սիրտ և ուղեղ ալ չկան այդ նիհարցած ու դեղնած մարմնոյն, մարած աչքերով դիակին մէջ, որ մահուան ծուխին զոհն է միայն։ Գիտեմ թէ ի՛նչ են այդ զառանցանքները և չարչարանքները, այդ դրախտը և դժոխքը։ Ինչպէս դուրս ելայ անկէ, ես ալ չեմ գիտեր ու այդ բանին վրայ կը խորհիմ։ Ինչպէս կրցի խոյս տալ ափիոնին մահացիկ ու կաշկանդիչ սեղմումէն և դիւային գրկախառնութենէն։ Այնքան [illegible] արհաւիրքներու ենթակայ եղայ որ ոչ թէ քսան այլ հարիւր անգամ քիչ մնաց որ քունքս պարպէի ռեվոլվերս, նախընտրելով մեռնիլ քան թէ այդպիսի գոյութեան մը անցնիլ։ Ու հիմա որ ողջ առողջ եմ, կրնամ սոսկումով և կարեկցութեամբ դիտել ափիոնի գերի դարձած տարաբախտները։ Ատեն մը ես ալ անոնցմէ էի և ամէնէն անարգներէն մէկը։

(Շարունակելի)

ամէն ճիգ թափելով որ յաջողութեամբ կատարէ իր դերը, մինչ նոյնքան եռանդ ցոյց չէր տուած բուն խաղին մէջ։ Ամրիկաֆլուն էր այդ իրիկուան ներկայացումին։ Մ. Նահանգաց մէջ թատերախաղը յաճախ պատրուակ մը կը դառնայ՝ յայտագրէն դուրս բաներ ներկայացնելու համար։ Իրաւ է որ վիճելի նորութիւն մըն է տարկա, բայց ամերիկեան հանրութեան մեծ մասը շատ գոհ կը մնայ։ Առանց հեգնութեան կը մասնանշեմ այդ իրողութիւնը, որ արդարանալի ալ է։ Արեւմուտքի և մանաւանդ արեւելքի նահանգներուն մէջ ս. և. է. թատրոնի հանդիսականներ նկատի առէ՛ք և պիտի տեսնէք որ անոնք նմուշ մըն են ամերիկեան հաւաքականութեան, այսինքն անոնց մէջ կան աշխարհիս չորս կողմերէն եկած տարրեր, որոնցմէ ոմանք Ռուս են, ուրիշներ՝ Գերման, Իրլանտացի և Շուէտացի։ Քրտնաջան կեանքի մը յորձանքին մէջ ինկած, առտուընէ մինչեւ իրիկուն դժնդակ աշխատութեամբ զբաղած, դիւրամատչելի հաճոյքներ կը փնտռեն թատրոնին մէջ, ենթադրելով իսկ թէ կրնան գեղարուեստական կամ գրական հաճոյք մը վայելելու, ինչ որ հաւանական չէ ամէնուն համար։ Այս պատճառով՝ երգախառն կատակերգութիւնը ամէնուն ալ կը պատշաճի և ամէն ճաշակի գոհացում կու տայ։ Ըստ բաւական դասակարգին մտաւորական հաճոյք մը չի պատճառեր այդ տեսակ թատերախաղ մը, այլ անհրաժեշտ շրջան մը կը ներկայացնէ տոհմային մշակութեան մէջ։ Թատրոնի ճաշակը ներշնչող մըն է ան և նորեկները ջերմագին ընդունելութիւն մը կ'ընեն երգախառն կատակերգութեան։ Անշուշտ, Ամերիկացիք աւելի նուրբ թատերախաղի պիտի փնտռեն ժամանակ անցնելէ յետոյ։ Եւ որովհետեւ իրենց տեղ ուրիշներ պիտի գան, երգախառն կատակերգութիւնը միշտ պիտի ունենայ եթէ ոչ նոյն համակիրները, գէթ նոյն հանրութիւնը։ Ժողովրդական թատրոնը կը կազմէ սինէմաթօկրաֆը։ Պոսթընի բոլոր վաճառաշահ փողոցներուն մէջ անցորդները կը գրաւէ իր անդադրում պոռոտ լոյսովը և խոշոր ծանուցումներովը։ Սովորական գինն է տասը սէնթ, որով կրնաք ամբողջ քառորդ ժամ դիտել ճերմակ վարագոյրին վրայ իրարու յաջորդող շարժուն պատկերները, ընկերակցութեամբ յոգնած դաշնակի մը։ Կատակերգութեան տեսարանները ամէնէն աւելի կը գնահատուին։ Ամէն անգամ որ հակառակորդներէն մէկուն ձեռնոցը իյնէ միւսին գլխուն վրայ, վարագոյրին ետեւ գտնուող պաշտօնեան բուռն հարուածներ կ'իջեցնէ տախտակի մը վրայ, այդ ծանր աղմուկը հնչուն իրապաշտութեամբ մը կը պատկերացնէ կռփամարտիկներու պայքարը։ Հանդիսականներուն ուրախութիւնը իր գագաթնակէտին կը հասնի։ Նաեւ յուզումով կը հետեւին սիրային արկածի մը, երբ դաշնակահարը Մէրրի Ուիտաու անուշ վալսը կը նուագէ։ Նմանապէս հետաքրքրութեամբ կը դիտեն ճարպիկ քաղաքացի մը խաբող ստրիկաւի մը կրած ձախողութիւնները, որ բարիքեան համազգեստ կը կրէ։ Այդ ամէն տեսարաններուն մէջ ամերիկեան կեանքէ ոչինչ կայ։ Մնաց որ՝ Սինէմաթօկրաֆը միջազգային հիմնադրութիւն մըն է և աշխարհիս ամէն կողմը միեւնոյն գոհացումը կու տայ։

Իր ամբողջութեան մէջ նրբացած չէ ամերիկեան հանրութիւնը։ Դժուարաւ պիտի կրնայիք գտնել ամերիկացի այնպիսի հանդիսականներ, որոնք Բարիզի Քօմէտի-Ֆրանսէզի բարբեռին մէջ տրտունջ կը յայտնեն, երբ օթեակներուն խորը կատարուած խօսակցութեանց շշուկը պատճառ կ'ըլլայ որ Ռիւ տը Պլասր կամ Մարիօն Տըլորմի մէկ տողն ալ լաւ չլսուի։ Իբր եզրակացութիւն՝ պէտք է աւելցնել որ զարգացածներու աննշան փոքրամասնութիւն մը միայն իրազեկ է այդ կացութեան և չի քաշուիր խոստովանելու։ Բաներդ ինծի ըսած են.

— Թատրոն մի՛ երթաք։ Սորվելու բան չկայ։

Ամերիկացիներու զարգացած դասակարգը կը սիրէ ֆրանսական թատրոնը միայն, և այնքան կը սիրէ որ յաճախ Պոսթընի, Նիւ-Եորքի և Ուաշինկթընի մէջ բարեկամներու խումբեր կը հաւաքուին, ֆրանսական թատերախաղեր ներկայացնելու համար։ Այսպէս, անցեալ տարի, Հարվարտի ուսանողները շատ լաւ կերպով ներկայացուցին Կռինկուառը։ Ամերիկեան թատրոնը, բառին բարձր իմաստովը, դեռ ծնած չէ։ Նոյն իսկ գրական ըլլալու յաւակնութիւնն ունեցող թատերախաղերը մեծ շահեկանութենէ զուրկ են և հարիւրին իննսունը աւելի կամ նուազ ճարտար պատշաճեցումն են եւրոպական թատերախաղերու։ Օտար տիպարներու ուսումնասիրութիւնը ընդօրինակողներ առաջ բերած է և ոչ թէ ստեղծիչներ։ Շատ կանխահաս է վճռել թէ միշտ այդպէս պիտի ըլլայ։ Բայց սա ալ խոստովանելու է որ զարմանալի պիտի ըլլար ատկէ տարբեր բան մը։

ԱՆՏՐԷ ԹԱՐՏԻԷՕ

Թարգմ. ԶԱՐԵՀ ՆԸՄՑԷ

PURGEN

ԲԻՒՐԺԷՆ

ԻՏԷԱԼ ՆՈՐ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

[illegible]

Միակ Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար

ՀԱՅ ԻՆՍԷԼՊԵՐԿ

[illegible] 50—21

ՏՆԱՅԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Սենեակի մէջ գտնուած ճանճերը հեռացնելու պարզ միջոց մըն է հետեւեալը. դդումի տերեւները չորցնելով փոշիացնելէ ետքը ծխելու է սենեակին մէջ, բայց եթէ թռչուն գտնուի հոն, պէտք է նախապէս դուրս հանել զայն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.Ի ԵՒ ԼԷՈՓՈԼՏ Բ.Ի ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գերմանիոյ կայսրը, որ Վիսպատէն կը գտնուի, ինչպէս հեռագիրները ծանուցին, ուրբաթ օրը այցելութիւն տուաւ Պելճիքայի թագաւորին։ Երկու վեհապետներուն տեսակցութիւնը կէս ժամէ աւելի տեւեց։ Քիչ վերջը Պելճիքայի թագաւորը այցելութիւն տուաւ Գերմանիոյ կայսեր և կայսրուհիին։ Այդ տեսակցութեան վրայ Պրիւքսէլէն հետեւեալը կը գրեն Բարիզի լրագիրներուն.

«Վիսպատէնի մէջ Վիլհէլմ կայսեր ու Լէոփոլտ թագաւորին հանդիպումը զանազան մեկնութեանց պատճառ կ'ըլլայ Պրիւքսէլի մէջ։ Կ'ըսուի թէ Լէոփոլտ Բ. ուզած է ամէնէն աւելի Քոնկոյի խնդրոյն վրայ խօսիլ Վիլհէլմ կայսեր հետ։ Գերմանիայէն տրուած ուղղիչ զեկոյցին հանգամանքը չափելու համար պէտք է գիտնալ թէ Լէոփոլտ թագաւորը, փափաքելով չէզոքացնել անգլիական, ամերիկեան ու գերման կառավարութեանց պատահական մէկ միջամտութիւնը Քոնկոյի Պետութեան վարչութեանը մէջ, Անգլիոյ, Գերմանիոյ ու Մ. Նահանգաց նշանաւոր ճարտարագործներուն և սեղանաւորներուն առաջարկել տուեր է Քոնկոյի մէջ արտօնութիւններ և կամ գէթ կարեւոր մասնակցութիւններ այդ արտօնութեանց համար։ Անգլիացիներ ու Ամերիկացիներ ընդուներ են և այդ կերպով է որ կազմուած է Քոնկոյի ամերիկեան ընկերութիւնը։ Նաեւ այդ պատճառով է որ Քանթական պիտի շահագործուի՝ կէսը Անգլիացիներուն և կէսն ալ Պելճիքացիներուն կողմէ։ Այս կարգադրութիւնները ամբողջովին գոհացուցած ըլլալու երեւոյթը չունէր Լէոփոլտ Բ.ի բաղձանքները, վասն զի չէին չէզոքացուցած Լոնտոնի և Ուաշինկթընի դահլիճներուն պահանջումները, ինչպէս կը սպասուէր։ Գերմանիա չընդունեց Լէոփոլտ Բ.ի կողմէ նոյն միջոցով եղած առաջարկութիւնները, վասն զի Պերլինի դահլիճը նպաստաւոր չնկատեց զայն։ Հիմա Պրիւքսէլի մէջ խնդիր է գիտնալ թէ միթէ նորէ՞ն կրկնուած են այդ առաջարկութիւնները։ Ի՛նչ որ ալ ըլլայ, Գերմանիոյ մէջ անակնկալ մը եղած է այն պարագան թէ Պելճիքայի թագաւորը Վիսպատէն երթալ որոշած է Վիլհէլմ կայսեր հոն ժամանելէն 48 ժամ առաջ։»

— Թան ալ այդ մասին հետեւեալը առցած է Պրիւքսէլի իր թղթակցէն.

«Վիսպատէնի մէջ Վիլհէլմ կայսեր ու Լէոփոլտ թագաւորին տեսակցութիւնը բնաւ անակնկալ մը չեղաւ Պելճիքայի ընդհանուր կարծիքին համար։ Այդ հանդիպումը, ի՛նչ որ ալ ըսեն կէս-պաշտօնական զեկոյցները, մէկ քանի օրէ ի վեր գուշակուած էր արդէն և բնականաբար առնչութիւն մը կը տեսնէին ատոր և այն զրոյցին մէջ թէ գերման միջամտութիւն մը կարելի է Քոնկոյի գործերուն համար։ Իրազեկ շրջանակներու մէջ կը հաւաստեն թէ այդ տեսակցութիւնը իրապէս միջազգային բարեկրթութեան հանգամանք մը ունի և Լէոփոլտ Բ.ի կողմէ քաղաքական ձեռնարկ մը չէ բնաւ։ Կ'ըսուի թէ այն արտաքին դժուարութիւնները զորս Պելճիքա պարտաւոր է լուծել՝ Քոնկոյի խնդրոյն կարգադրութեանը համար, արդէն թոյլ չեն տար այդ կարգի որ և է ձեռնարկութիւն Գերմանիոյ մօտ, քանի որ Անգլիա, որ այդ մասին դիւանագիտական բանակցութիւն մը կը կատարէ Պելճիքայի հետ, կրնայ անհանգստութիւն զգալ ուրիշ տէրութեան մը ուղղակի կամ անուղղակի միջամտութենէն Քոնկոյի գործին մէջ։ Եթէ իրաւ է որ ժամանակին Գերմանիոյ աջակցութիւնը հայցուած է Անգլիոյ պահանջումներուն իբրեւ հակակշռութիւն Քոնկոյի գործին մէջ, անշուշտ անկէ ի վեր հասկցուած է որ Գերմանիա կրցածէն աւելի բան մը չի կրնար ընել՝ այսինքն համակրութեանց արտայայտութիւն մը, զոր կարելի է անկեղծ նկատել մանաւանդ անոր համար որ Պելճիքայի նման փոքր երկրի մը գաղթային տենչանքները թանկագին պատճառաբանութիւններ են նոյն իսկ Գերմանիոյ մէջ գաղթային հոսանքին չէզոքանալուն ի նպաստ։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի առեւտրական նախարար Պ. Քրիւփի Լոնտոնի ֆրանսական դեսպանատան մէջ ընդունեց Անգլիոյ առեւտրական նախարար Պ. Ուինսթըն Չըրչիլի այցելութիւնը։

— Ֆրանսայի երկրագործական նախարար Պ. Ռիւօ, Լոնտոնի ֆրանսական դեսպանին առաջնորդութեամբ, Էտուարտ թագաւորին ներկայացաւ Պըքինկհէմի պալատին մէջ։

— Ֆրանսայի երկու նախարարները լրագրական թղթակցի մը յայտարարեցին թէ ոգեւորուած են Անգլիոյ մէջ իրենց եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար։ Կ'ըսուի թէ երկու երկիրներուն միջեւ թղթատարական, հեռագրական ու հեռաձայնի սակագինները զեղչելու մասին փափաք կը յայտնուի երկու կողմէն։

— Ուրբաթ օրը, մինչեւ իրիկուն տեւող անձրեւին հետեւանքով, անգլօ-ֆրանսական ցուցահանդէսը այցելողներուն թիւը քիչ էր։ Ցուցահանդէսին ընդհանուր գոմիսէրը Պըքինկհէմի պալատը գնաց՝ կարգադրելու Էտուարտ թագաւորին և Ֆալիէր նախագահին ցուցահանդէսին տալիք այցելութեան պարագաները, ինչ որ մէկ քանի օրէն տեղի պիտի ունենայ։ Կը կարծուի թէ օրական հարիւր հազար հոգիի չափ պիտի այցելեն ցուցահանդէսը։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՖՂԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ ՎՐԱՅ

Նահաքքիէն կը հեռագրեն Լոնտոնի լրագիրներուն թէ Ուիլքոքս զօրավարին շրջուն զօրաբանակը միացեր է առաջին կիսաբաժնին մնացած մասին՝ Նահաքքիի մէջ։ Խարարի կիրճին մէջ հեծեալ հետապնդողներ յարձակում մը կրեր են։ Երկու հոգի վիրաւորուեր են։ Անգլիական բանակատեղը ժամեր է ուղղորդ կարաւան մը՝ տասնըութ օրուան պարէնով։ Անգլիոյ կառավարութիւնը յայտարարութիւն մը ուղղած է ցեղերուն, ըսելով որ միայն բրիտանական հողը բռնաբարողները պիտի պատժուին և թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը մտադիր չէ բնիկներուն երկիրները գրաւել։ Նահաքքի կը գտնուի Սըվաթ ու Քապուլ գետակները անջատող լեռներուն մէջ, իսկ զինուորական գործողութեանց դաշտը կը գտնուի Կապուլ գետակին երկու եզերքներուն վրայ։

ՍԸՐ Հ. Ք. ՊԷՆԸՐՄԷՆ
ԵՒ ԻՐԼԱՆՏԱՅԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Իրլանտայի ազգայնական կուսակցութեան Պ. Ճոն Ռետմընտ Նէյշընի մէջ շատ ներկայ յիշատակներ կը հրատարակէ Սըր Հ. Ք. Պէնըրմէնի վերջին օրերուն և անոր զգացումներուն վրայ ի նպաստ Իրլանտայի։ Պ. Ռետմընտ կ'ըսէ.

«Կարծեմ թէ խորհրդարանին մէջ Սըր Հ. Ք. Պէնըրմէնի հետ վերջին անգամ խօսող երեսփոխանը ես եղայ։ Փետրուար 12ին Սըր Հ. Ք. Պէնըրմէն զիս հրաւիրեց խորհրդակցելու իրլանտական ծրագրին վրայ, որ պիտի ներկայացուէր։ Յայտարարեց ինծի թէ որոշած էր ինք անձամբ յարուցանել այդ խնդիրը և թէ կրնայի վստահ ըլլալ որ ուժգին յայտարարութիւն մը պիտի ընէր ի նպաստ Իրլանտայի ծրագրին։ Դիտելով իր առողջութիւնը և տկարութիւնը, ըսի թէ պէտք էր ինքզինքին հոգ տանիլ և թէ լաւ կ'ընէր առաջին խօսքը առնել քան թէ անշուշտ յոգնեցուցիչ վիճաբանութիւններէ ետքը ամէնէն վերջը խօսիլ։ Պատասխանեց թէ որոշած էր ընել այդ յայտարարութիւնը և թէ ինքզինքը այնքան յոգնած չէր զգար։ Երբ իրարմէ կը բաժնուէինք, ըսաւ որ ինծմէ աւելի փափաքող էր այդ առաջարկութեանց յաջողութեանը։ Նոյն իրիկուան իսկ հիւանդացաւ և այլ եւս խորհրդարան չեկաւ։ Վիճաբանութիւնը յետաձգուեցաւ, վասն զի Սըր Հ. Ք. Պէնըրմէն կը յուսար թէ պիտի կրնայ առողջանալ և մասնակցիլ։ Հիւանդութիւնը դատապարտած էր զայն և բնաւ չկրցաւ իրականացնել իր ծրագիրը։»

ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիոյ նախարարութիւնը կ'աշխատի իրաւախոհութեան եղանակ մը գտնել կրթական նոր ծրագրին համար, որ խորհրդարանին ներկայացուած է։ Խնդրոյն հանգոյցը կը կայանայ անկլիքաններու [illegible] բաշխելուն մէջ, որոնք սկիզբէն ի վեր թոյլ կ'ընդդիմանան այդ ծրագրին։ Կրթական նախարարին փոփոխութիւնը, որով Պ. Ռընսիմըն յաջորդեց Պ. Մաք Քէննայի, մտքերու փոփոխութիւն մը կարելի կ'ընծայէ։ Բանակցութիւններ կը կատարուին անկլիքան եպիսկոպոսներուն և այդ եկեղեցիին չպատկանողներուն դէմ։ Ըսուեցաւ թէ բանակցութիւնները բնաւ չեն յաջողած, բայց այդ լուրը բոլորովին ստոյգ չի նկատուիր։ Նախարարը կարեւոր փոփոխութիւններ ըրած է նախնական ծրագրին մէջ։ Մանաւանդ ուզած է գոհացնել կաթոլիկները, որպէս զի Իրլանտացի երեսփոխաններուն քուէն ապահովէ։ Շատ հաւանական է որ նախարարապետ Պ. Էսքուիթ մօտերս ծանուցանէ եղած այդ փոփոխութիւնները։

— Նորթ-Ուորշիրի մէջ պահպանողական երեսփոխան վախճանելով Պ. Քինըրըն-Ալէնէյի տեղ ընտրութիւն կատարուելով, նորէն պահպանողական մը ընտրուեցաւ՝ Պ. Սդէնլըր։

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԷՋ

Քալիֆօրնիոյ, Մոնդանայի, Տաքոթայի, Օրէկոնի, Ուաշինկթընի և Թեքսասի նահանգաց հանրապետական կուսակցութեան ժողովները իրենց ընտրելի նշանակեցին պատերազմական նախարար Պ. Թաֆթը՝ Մ. Նահանգաց նախագահութեան պաշտօնին համար։ Այսուհանդերձ Ջորճիայի և Թեքսասի ժողովները որոշեցին նաեւ Պ. Ռուզվելթի վերընտրութեանը ոյժ տալ երբ պէտք ըլլայ։ Միւս կողմէ Քալիֆօրնիոյ կառավարիչ Պ. Բէրտի, որ Ուաշինկթընի մէջ Պ. Ռուզվելթի կողմէ գումարուած կառավարիչներու համաժողովին ներկայ կը գտնուի, յայտարարեց թէ երկրին շահերը կը պահանջեն որ Պ. Ռուզվելթ շարունակէ նախագահութեան պաշտօնը։ Այդ համաժողովին նպատակն է ուսումնասիրել Մ. Նահանգաց բնական աղբիւրներուն պահպանման միջոցներ, քանի որ ատոնք փճանալու վտանգին մէջ կը գտնուին՝ շահագործման անխնայութեան հետեւանքով։ Պ. Քարնէկի ալ Պ. Ռուզվելթի վերընտրութեանը համակարծիք է։ Ջորճիայի ժողովին մէջ կարելի է որ մեծամասնութեամբ պահանջուի Պ. Ռուզվելթի վերընտրութիւնը։

ՃԱՊՈՆԻ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Թօքիոյէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Ճափոնի ելմտական կացութեան վրայ վիճակագրութիւն մը պատրաստուած է՝ կարգ մը զրոյցներ հերքելու նպատակով։ Այդ վիճակագրութիւնը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը պարունակէ.— 1906-1907 տարեշրջանին հասոյթներու առաւելութիւնը 65,980,000 եէն էր և պատերազմի արտասովոր ծախքերէն գոյացած յաւելումն ալ 149,180,000։ Պատերազմի գերիներու ծախքերուն հատուցման գումարն է 47,500,000։ Հասոյթի առաւելութիւնը 80 միլիոն եէն է 1907-1908 տարեշրջանին համար, ընդամէնը 342,610,000 եէն։ Այդ գումարին 229,400,000ը յատկացուեցաւ Ռանդին տոկոսներուն և կամ անակնկալի ծախքերու։ Այդ հաշուով 113,210,000 եէն տրամադրելի կը մնայ։ Այդ գումարին 33,200,000 Ռանդին տոկոսներուն պիտի յատկացուի 1909 և 1910 տարեշրջաններուն և 29 միլիոն ալ ճամբական քօնսոլիտէյշըներու։ Այդ կերպով 55,010,000 եէն տրամադրելի պիտի մնայ։ Մէկ եէնը կ'արժէ 2 ֆր. 58 սանթիմ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Գերմանիոյ և Մ. Նահանգաց միջեւ իրաւարարութեան դաշնադրութեան մը կնքման մասին կատարուող բանակցութեանց ընդհատուելուն նկատմամբ Պերլինէն կը գրեն Սդանտարտի թէ Գերմանիա սկզբունքով որ և է դիտողութիւն չունի ընդհանուր կերպով իրաւարարական դաշնադրութեան մը դէմ, այլ անոր ձեւին դէմ է։ Կ'ըսուի թէ Գերմանիա չուզեր կապուիլ պարտաւորիչ իրաւարարութեան նմանող բանով մը, որ անհամապատասխան ըլլայ իր ազգային արժանապատուութեան։ Այդ կէտին վրայ է որ ամերիկեան ու գերման կառավարութիւնները չեն համաձայնած։

ՃԱՊՈՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏԸ ԵՒ ԷՄԻԼ ԶՈԼԱ

Թօքիոյէն կը հեռագրեն Նիւ-Եորք Հէրըլտի թէ Ճափոնի նախարարապետ Սայոնճի մարքիզը խիստ դժուարին կացութեան մը մէջ է և հրաժարումը կարելի կը նկատուի։ Մարքիզը ներբողական յառաջաբան մը գրած է Էմիլ Զոլայի Բառի գործին ճափոներէն թարգմանութեանը համար։ Ճափոնի ներքին գործոց նախարարը, Միքատոյին հրամանով, հրամայեց չհրատարակել այդ գիրքը՝ իբրեւ վնասակար հանրային բարոյականութեան։ Սայոնճի մարքիզը այդ պատճառով դժուարին կացութեան մէջ կը գտնուի։ Նիւ-Եորք Հէրըլտի այդ հեռագիրը դիտել կու տայ թէ մարքիզը արդէն վէճի մէջ է երկու վաղեմի պետական մարդոց հետ՝ Պ. Պ. Իթօյի և Մացուքաթայի հետ՝ ելմտական խնդիրներու մասին։ Նաեւ թէ պետական մարդոց այդ դասակարգէն միայն Իդօ մարքիզը կը պաշտպանէ դահլիճին անդամները։ Այս միջոցիս կատարուած ընտրութիւններուն արդիւնքը, որ մէկ քանի օրէն յայտնի կ'ըլլայ, կ'երեւայ թէ պիտի նուազեցնէ նախարարական մեծամասնութիւնը։

ԷՕՅԼԷՆՊՈՒՐԿԻ ԻՇԽԱՆԸ

Էօյլէնպուրկի իշխանին առողջական վիճակը լաւ է։ Հիւանդանոցին բժիշկներէն Տօքթ. Քրաուս ուրբաթ առաւօտուն քննեց և հաստատեց թէ հիւանդին ընդհանուր վիճակը գոհացուցիչ է։ Աջ ծունկին վրայ տակաւին ուռեցք մը կայ որ ցաւ կը պատճառէ։ Էօյլէնպուրկի իշխանը Մօապիդ բանտին հիւանդանոցը պիտի փոխադրուի, երբ բժշկական նպաստաւոր տեղեկագիր մը տրուի հարցաքննիչ դատաւորին։ Քննութիւնները փութով առաջ կը տարուին։ Նոր վկաներ կը լսուին, մանաւանդ Պ. Հարտէնի կողմէ ցոյց տրուածները, որոնք կրնան տեղեկութիւններ հաղորդել Էօյլէնպուրկ իշխանին յարաբերութեանց վրայ՝ Հօլնաւ և Լինաւ կոմսերուն հետ Բաղդատի մէջ։ Հաւանական է որ այդ երկու կոմսերն ալ վկայութեան հրաւիրուին Էօյլէնպուրկ իշխանին դէմ բացուելիք դատին մէջ։

— Մօլդքէ-Հարտէնի դատին վերաքննութիւնը մայիս 22ին պիտի կատարուի Լայբցիկի դատարանին առջեւ։ Կ'ըսուի թէ Պ. Պէրնշդայն, Հարտէնի փաստաբանը, վճիռը բեկանելու համար յիսուներկու կէտեր առաջ պիտի բերէ, որոնք բոլորովին գաղտնի կը պահուին։ Հետեւաբար այդ մասին գերման թերթերուն կողմէ եղած հրատարակութիւնները ճիշդ չեն կրնար նկատուիլ։

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ԹԱՕ

Թաօ, միլիոնատէր մարդասպանը, ինչպէս յայտնի է, տակաւին հիւանդանոց կը գտնուի։ Թաօյի մտաւորական վիճակը քննելու պաշտօն ունեցող մասնագէտ բժիշկները խիստ հակասական կարծիքներ կը յայտնեն։ Այդ քննութիւնները կը կատարուին Թաօյի խնդրանքով, որով ուզած է ազատ արձակուիլ։ Ընդհանուր դատախազ Պ. Ժէրոմի նշանակած մասնագէտ-բժիշկները կ'ընդդիմանան անոր ազատ արձակուելուն։ Հիւանդանոցին բժիշկն ալ կը յայտարարէ թէ Թաօ վտանգաւոր հիւանդ մըն է։ Թաօյի առաջարկած բժիշկներն ալ կ'ըսեն թէ միլիոնատէրը կատարելապէս առողջ է։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Յ. Գ. ՄՐՄԸՐԵԱՆԻ

ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ

Տասնեւիններորդ Դար եւ Ցովհաննէս Պռուսացի Տէրոյենց. — Բանասիրական, ժամանակագրական եւ կենսագրական համառօտութիւն մը՝ 19րդ դարու ժամանակագրութեանց, կարեւոր մանաւանդ բարոյական եւ կրօնական շինիչ [illegible] եւ թելադրութեամբք. գին 12½ ղրուշ։

Ստուերք Հին Դիմերու. — Տասնեակ մը հին նշանաւոր դէմքերու պատկերացում վաւերական տեսութեամբք և աշխարհաբար կուռ ոճով, որ և կրնայ իբրեւ աշխարհաբար դասագիրք ծառայել դպրոցաց. գին 5 ղրուշ։

Հին Օրեր եւ Պուէտ Խաչատուր Միսաքեան. — Խ. Պ. Միսաքեան նշանաւոր փիլիսոփային կենսագրութիւնը հանդերձ ժամանակակից դէպքերով, որ ունի բանասիրական կարեւոր արժէք. գին 7½ ղրուշ։

Կը գտնուին Պոլսոյ բոլոր գրավաճառներուն, Բերա՝ Վալոփ խանութը և հեղինակին քով։ 30 հատէ աւելի խնդրողներու համար 30 % զեղչ կ'ըլլայ. դիմել հեղինակին հասցէին Գըլըճեան գրատուն, Կ. Պոլիս, Զաքամաճըլար։ 20—7

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Միւթէճարիֆի աստիճան տրուեցաւ Զօրումի գաւառին Իտարէի ժողովին անդամ ու թաղապետութեան նախորդ նախագահ Հաճի Զարիֆ էֆ.ի և Կղզիներու թաղապետական բժիշկ Մէհէտին պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ. — Էտիրնէի նահանգին ոստիկանութեան Տնօրէն Պէքիր Սըտքը էֆ. վերահաստատուեցաւ նոյն պաշտօնին մէջ։ Էրզրումի նահանգին ոստիկանութեան առաջին գոմիսէր Ճէլալ պէյ նոյն նահանգին ոստիկանութեան Տնօրէն կարգուեցաւ։ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նահանգին ոստիկանութեան առաջին գոմիսէր Շապան էֆ. նոյն նահանգին ոստիկանութեան Տնօրէն կարգուեցաւ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պէյրութի յոյն Մելքիդներու մետրապոլիտ Տ. Էֆթիմիոս Սավաթա էֆ.ի։

— Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Ռումելիի Կայս. երեք նահանգներու ոստիկան-զինուորներու կազմակերպութեան պաշտօնեայ Փերիգ քոնթ տը Ռոպիլան փաշայի տիկնոջ տը Ռոպիլան կոմսուհիին։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան գործակատար Պ. Պարքլէյ, որ երկրորդ կարգի դեսպանի տիտղոսով Անգլիոյ դեսպանատան գործերը պիտի վարէ մինչեւ նոր դեսպանին ժամանումը, և որ անցեալ ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով իր յանձնարարագիրները մատուցանելու պատիւը ունեցած էր, երէկ Բ. Դուռը երթալով պաշտօնապէս այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին։

— Արտաքին գործոց նախարարին Թարգմանը, երէկ իրիկուն, Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով, այցետոմսը թողուց՝ իբրեւ փոխադարձ այցելութիւն։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն Տարիւշշաֆաքան ընդունուեցան Գարթալի ոստիկան-զինուորներու վաշտին հեծեալներու գումարտակէն վախճանեալ Ալիի երկու զաւակները, որոնք անօրբ մնացած էին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Ֆրանսայի, Շուէտի և [illegible] դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երէկ առտու, գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան դեսպանատան մատուռին մէջ։ Ներկայ էին դեսպանը և դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնատարները։ Յետոյ շնորհաւորութիւններ տեղի ունեցան։

— Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ, մէկ շաբաթէն, արձակուրդով պիտի մեկնի Կ. Պոլսէն և անոր բացակայութեանը միջոցին գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Նէլիտով, վասն զի խորհրդական Պ. Սվէչին տակաւին հիւանդ է Վիեննայի մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատան խորհրդական Պ. ֆօն Պէլով Կալկաթայի ընդհանուր հիւպատոս կարգուած ըլլալով, ութ օրէն իր նոր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Ֆրանսայի Քրէզօ գործարանին մէջ օսմ. կառավարութեան հաշւոյն շինուած թորփիլանաւերուն վրայ օսմ. դրօշ պարզուելով Թուլոնէն ճամբայ ելեր են դէպի Կ. Պոլիս։ Այդ նաւերուն մէջ կը գտնուին անոնց շինութեանը հսկելու պաշտօն ունեցող օսմ. սպաները։

ՄԻՋԱԳԵՏՔԻ քննիչ մարմինը, որուն նախագահն է Նազըմ փաշա, և որ ժամանակէ մը ի վեր Պաղտատի ու Ամարայի կողմերը կը գտնուէր, վերջերս Պաղտատ ժամաներ է։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Կրիպարիս երկու շաբաթէն Վիեննա պիտի ուղեւորի արձակուրդով։

Պ. ՌԱՓԱՓՈՐԹ, Կ. Պոլսոյ աւստրիական ընդհանուր հիւպատոսը, շաբաթ օրը արձակուրդով պիտի մեկնի Կ. Պոլսէն։ Անոր բացակայութեանը միջոցին, որ երկու ամիս պիտի տեւէ, ընդհանուր հիւպատոսի պաշտօնը պիտի վարէ քարտուղար Պ. Նաքիմով։

ԷՆԿԻՒՐԻԷՆ կը գրեն թէ այս տարուան հունձքը խիստ առատ պիտի ըլլայ, վասն զի ապրիլին տեղացած անձրեւները շատ օգտակար եղած են։ Էնկիւրիի մէջ թիֆթիկին օխան հիմա 14 ղրուշի կը ծախուի։

ՀԱԼԷՊԷՆ առնուած լուրերու նայելով, անցեալները քաղաքին մէջ ու շրջակաները անձրեւով ու կարկուտով խառն փոթորիկ մը ծագելով մինչեւ մէկ [illegible] է հունձքերուն։

ԽԱՐՓՈՒԹԻ նահանգին մէջ արմտիք ներածելու առաջքը առնելու համար կեդրոնական Թաղապետութիւնը Տիարպէքիրէն 200 սակի արմտիք բերել տուեր է։ Այդ առթիւ ալ աղօթքներ եղած են Վեհ. Սուլթանին համար։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Տնօրէն Բանճրիի պէյ հիւանդ ըլլալով, մէկ քանի օրէ ի վեր իր պաշտօնատեղին չի յաճախեր։

ՀԵԾԵԼԱՆԻՒԻ ՄՐՑՈՒՄ. — Յառաջիկայ կիրակի հեծելանիւի մրցում մը պիտի կատարուի։ Մասնակցողները Շիշլիէն մինչեւ Պէնտերը երթալով պիտի վերադառնան։ Առաջին ժամանողը իբրեւ մրցանակ պիտի ստանայ ոսկի մետալ մը և առաջին կարգի անգլիական հեծելանիւ մը, Երկրորդը՝ մետալ մը ու արծաթէ զարդանօթ մը։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԲԱՄՊԱԿԸ. — Սուտանի մէջ կը փորձուի նոր տեսակ բամպակ մը, Քարավօնիքա անունով, որ բամպակի մշակութեան հիմնական եղանակը բոլորովին պիտի փոխէ, վասն զի շատ ոյժով տունկ մըն է և խիստ լաւ կը հասնի տաք երկիրներու մէջ։

— Աղեքսանդրիոյ մէջ բամպակի ընկերութեան կողմէ կատարուած քննութեամբ հաստատուած է որ բամպակի բերքը ամէն կողմ լաւ վիճակի մէջ է և ահերմի ցանքը աւարտած է։ Միայն Տելթայի հիւսիսային կողմը դեռ ցանք կատարուած չըլլալով բերքը 15—20 օր պիտի յապաղի, սակայն օդերը երբ տաք ըլլան, այդ յապաղումները պիտի դարմանուին։

ԿԵՂԾ ՊԱՆՔԱՏՈՄՍԵՐ. — Աղեքսանդրիայէն կը գրեն թէ մայիս 9ին (Ն. Տ.) Վէրթան Շէրպանով անուն Պուլկար մը Բօռ-Սայիտի մէջ լումայափոխի մը ներկայանալով ութ հատ հարիւր ֆրանքնոց ռումանական պանքատոմս տուեր և փոխարէն ոսկի դրամ ստացեր է։ Նոյն բանը ընել ուզեր է նաեւ վաճառականի մը, սակայն այս վերջինը տեղեակ չըլլալով պանքատոմսերու արժէքին, զայն վերը յիշուած լումայափոխին ղրկեր է։ Այս վերջինն ալ, որ արդէն պանքատոմսերը քննելով անոնց կեղծ ըլլալը հասկցած էր, իսկոյն նոյն վաճառատունը դիմեր և Պուլկարը հոն գտնելով ոստիկանութեան յանձներ է։ Վրան խուզարկուելով երեսուներկու հատ պանքատոմս եւս գտնուեր են։ Լումայափոխին տուած դրամէն հինգ ոսկի մնացած էր։ Պուլկարը խոստովաներ է իր արարքը, ըսելով որ մնացած դրամը իր ընկերներէն Բեդէր Սդանչէվի քով կը գտնուի։ Այս վերջինը Բօռ-Սայիտէն մեկնած էր, սակայն Իսմայիլիայի մէջ ձերբակալուեր և Բօռ-Սայիտ տարուեր է. անոր քովէն տասնութ ոսկի գտնուեր են։ Հաստատուեր է որ այդ երկու անձերը ռումանական կեղծ պանքատոմսեր քշողներ են։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ հունձքերը այս տարի առատ կ'երեւան։ Վերջին անձրեւները խիստ օգտակար եղած են։

ԻՆԷՊՈԼՈՒԷՆ կը գրեն մեզ.— «Սեւ ծովու օսմ. նաւահանգիստներուն մէջ, Տրապիզոնէ և Սամսոնէ ետքը կարեւորագոյն համարուած նաւահանգիստն է Ինէպոլու։ Գասթէմունիի կուսակալութեան մէջ ասկէ զատ կան նաեւ չորս նաւահանգիստներ, Սինոպ, Ճիտէ, Էրէյլի և Զոնկուլտաք, սակայն առեւտրական տեսակէտով, ամէնքն ալ ետ կը մնան Ինէպոլուէ։ Այս նաւահանգիստը կը հանդիպին՝ կանոնաւորապէս՝ ամէն շաբթու օսմանեան, աւստրիական և կիւրճի, ինչպէս նաեւ Ինիէէ և Նէճաթ ընկերութեանց շոգենաւերը. իսկ երկու շաբաթը անգամ մը ռուսական շոգենաւը։ Բացի և Մէսաժըրիի ֆրանսական շոգենաւերը միայն դարձին կը հանդիպին և կ'առնեն ուղղակի Մարսիլիա արտածուելիք ապրանքներ, ինչպէս հաւկիթ, ընկոյզի միջուկ եայլն։ Իտալականը ամիսը անգամ մը կանոնաւոր փոստա կ'ընէ։ Մեր արտածութիւնները, հասոյթի կարեւորութեան կարգով, հետեւեալներն են.— Ատաղձ, խնձոր, հաւկիթ, կանեփ, թիֆթիկ, մորթ, ընկոյզի միջուկ, Գասթէմունիի հիւսուածեղէններ, կանեփատ, չոգանակ, դդումի կուտ եայլն։ Ատաղձի հասոյթը կայսեր հանգամանք մը ունի, սակայն միւսները, մանաւանդ խնձորի եկամուտը, տարուէ տարի մեծապէս կը տարբերի։ Վերջացող տարին մօտաւորապէս 300,000 անօթ խնձոր արտածուեցաւ, ինչ որ նախորդ տարիներու վրայ ահագին առաւելութիւն մը ունի։ Մրգեղէնի արտածման գլխաւոր հրապարակներն են Աղեքսանդրիա, Եափա, Բօռ-Սայիտ, քիչ մըն ալ Թրիեզդէ ու Վառնա։ Իսկ ատաղձը կ'արտածուի Կ. Պոլիս, Կղզիներ և Աղեքսանդրիա։ Հաւկիթի արտածութիւնը տարուէ տարի կը շատնայ, սակայն ներկայ տարին անսովոր [illegible] պատճառաւ շատ հաւեր ձեռքէ հանուեցան ու հիմակուընէ զգալի է որ շատ գործ չպիտի կրնայ ըլլալ ատոր վրայ։ Ինէպոլու իր առեւտրական դիրքին ու կարեւորութեան տեսակէտներով փայլուն ապագայ մը կը խոստանայ։ Կանոնաւոր խճուղիով մը կապուած է Գասթէմունիի կուսակալութեան կեդրոնին հետ։ Բաց աստի հասոյթի գլխաւոր աղբիւրներէն միայն խնձորի արտածութեան ամբողջ շահը կը մնայ Ինէպոլուի մէջ, իսկ ատաղձի հասոյթին՝ գրեթէ կէսը։ Այս կարգի բանաւոր պատճառներով քաղաքին բնակչութիւնը հետզհետէ ստուարանալու վրայ է։ Ներկային մէջ քաղաքին ամբողջ բնակչութիւնը մօտաւորապէս կը բաղկանայ 1000 տունէ, որոնց 900է աւելին իսլամ։ Արտածման գործը մեծաւ մասամբ անոնց ձեռքն է։ Միայն երկու հայ վաճառատուններ ատաղձի և մրգեղէնի գործով կը զբաղին։ Իսկ Յոյները, որոնք հազիւ 50 տունի կը հասնին, քիչ թէ շատ կը զբաղին օտար վաճառականութեամբ։ Քանի մը յոյն տուներ կան որոնք դրամական ու սեղանաւորական գործերով կը զբաղին։ Մանիֆաթուրայի գործը գրեթէ ամբողջութեամբ հայոց ձեռքն է. խըրտավաթ՝ նոյնպէս։ Մեծահարուստ հայեր չկան հոս, սակայն հանրութիւնը էնաֆի նախանձելի աստիճանին վրայ կը գտնուի։»

ԵՐԵՔ ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշեր ժամ 6ին հրդեհ ծագեցաւ Բերա, Բանկալթի, Հաճի Մաղազ փողոցին անկիւնը՝ Թրամուէյի պաշտօնեայ Իբրահիմի բնակած փայտաշէն տան սանդուխին գլուխէն։ Թէեւ անմիջական օգնութիւններ հասան, սակայն կարելի չեղաւ մարել, որով Հաճի Մաղազ փողոցէն վեց տուն և Գույումճը փողոցէն ալ հինգ տուն և նպարավաճառի խանութ մը այրեցան։

ՎԱՐԴԸ ԵՒ ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ՔԻԹԸ. — Իզմիրի Ալի-Չէլէպի փողոցին մէջ, անցեալ հինգշաբթի, աղջիկ մը գեղեցիկ վարդ մը ձեռքը բռնած հաճոյքով կը հոտոտէր։ Անցորդ մը ուզեց այդ վարդը, սակայն աղջիկը մերժեց։ Դրացիները ծաղրեցին անցորդը՝ այդ ձախողութեանն համար։ Անցորդը, զայրանալով, դաշոյնը քաշեց և աղջկան քիթը կտրեց։

ԹՐԱՄՎԱՅԻ ԱՐԿԱԾ.—Տօփէ Գանքի Տնօրէն Գ. Հէյֆէրիխ, երէկ, կառքով Բերայի մեծ փողոցէն անցած ատեն, Թրամուէյի կառք մը զարնուեցաւ անոր կառքին։ Ընդհարումը այնքան սաստիկ եղաւ որ Գ. Հէյֆէրիխի կառապանը և քովը գտնուող գաւասը վար ինկան, առանց վիրաւորուելու։ Գ. Հէյֆէրիխի երեսը սկրթուեցաւ։

ՀԱՐՈՒՍՏ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆԸ.— Անցեալ օր հաշմանդամ յոյն մուրացկան մը մեռաւ, որ Բերայի փողոցներուն մէջ կը մուրար։ Դրացիները պատրաստութիւն կը տեսնէին հանգանակութեամբ անոր յուղարկաւորութիւնը կատարելու։ Դրացիներէն մէկը մեռեալին անկողինը շալած միջոցին ծրարիկ մը գտաւ, որուն մէջ երկու հարիւր ոսկի կար։ Նաև թուղթ մը, ուրկէ հասկցուեցաւ որ մուրացկանը կրամաֆոն մը, լապտերնա մը և երկու մանտոլին ունէր, զորս վարձու կուտար և դրամ կը շահէր։ Անտուկի մը մէջէն ալ գտնուեցան կրամաֆոնի «բլաք»ներ ևն.։ Մինչև հիմա առանձին ապրող այդ մուրացկանին համար շատ մը ազգականներ երևան ելած են հիմա։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ. — Նիքօ անուն կառապան մը, կիրակի օրը երբ կառքով կաղէօզ կը փոխադրէր Խասգիւղ Չըգալըն, Հայ-Բողոքականներու ժողովարանին մօտէն անցած միջոցին, կառքը ձախ կողմին վրայ տապալելով Նիքօ տակը մնաց և մարմնոյն զանազան մասերը ճըմլուեցան ու վիրաւորուեցան։ Անմիջապէս շրջականերէն անցնողներ փութալով վերցուցին զայն և վիրաբոյժ Երուանդ էֆ. Ճէրրահեան, որ նոյն պահուն ժողովարանէն կ'ելլէր, արկածեալին մարմնոյն վտանգուած մասերը կապեց և նախնական դարմանները ըրաւ։

ԲԷՐԱ, Թարլա Պաշը, Քիրէճխանէ փողոց, Աղաւնի անուն կնոջ տանը մէջ առջի գիշերը հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը տեղի ունեցաւ։ Այդ կնոջ քոյրը քարիւղի լամպարը լավապային վրայ դնելով պառկեցաւ։ Մօտը գտնուած վարագոյրը բռնկելով անկողինն ու տախտակամածը կրակ առին, սակայն կինը արթննալով սկսաւ պոռալ և անմիջական օգնութիւններով կարելի եղաւ կրակը մարել։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ քարափէն, երէկ առտու, Լիւազար անուն մարդ մը ինքզինքը ծովը նետեց, բայց շուտով ազատուեցաւ։

ՏՈՅՉԷ ՕՐԻԷՆԹ ՊԱՆՔԻ Նոր Տնօրէն Գ. Հաւկօ Արէնս, երէկ, Համպուրկէն Կ. Պոլիս ժամանեց։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ մէջ, Չավուշ Տէրէ, առջի գիշերը, Չաքըրճըի սրճարանին մօտ վիրաւոր գտնուեցաւ Մուսթաֆա անուն ջրհանկիր մը։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ այդ ոճրին հեղինակն է Հասան անուն անձ մը։ Այդ երկուքը նոյն օրուան տասուն Գաւալգիւղ երթալով գինովցած և վերադարձին ճամբան կռիւի բռնուած էին։ Այդ միջոցին Հասան դաշոյնով մէկ քանի տեղէն վիրաւորած էր իր հակառակորդը։ Հասան, որուն ձեռքերը վիրաւորուած էին, ձերբակալուեցաւ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Առջի գիշերը, առաւօտուան դէմ, Բէրա, Ֆէրիւզէ, Էյրի փողոց, յոյն դերձակուհիի մը տանը գողեր մտնելով, յաճախորդներու վերաբերող կերպասներ գողցան. Նաև ոսկի ժամացոյց մը, արծաթ դգալներ և երեք ոսկի։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Ստացանք Քրէտի Լիոնէ Պանքային 1907ի տեղեկագիրը, որ հրատարակուած է, 1908 մարտ 23ին գումարուած Ընդհ. Ժողովին մէջ կարդացուելէ յետոյ։ Վարչական Խորհուրդի սոյն տեղեկագրէն կ'երեւայ թէ այդ ելևմտական մեծ հաստատութիւնը անցեալ տարուան շրջանին մէջ խիստ գոհացուցիչ արդիւնքներ ձեռք բերած է, հակառակ տիրող տնտեսական ընդհանուր և ծանր տագնապին։ Շնորհիւ վարիչներու ձեռնհասութեան և շրջահայեաց գործառնութեանց, Քրէտի Լիոնէ իրեն յանձնուած դրամագլուխները իմաստութեամբ գործածած է, դրամական աննշան ձախողուածներու միայն հանդիպելով։ 1907ին, դրամագլուխներու շահագործումը աւելի արդիւնաւոր եղած է։ Նոր մասնաճիւղեր բացուած են Ֆրանսայի Տօլի, Լօն-լը-Սօնիէի, Մօն-Պրիսոնի մէջ և չորս նոր գրասենեակներ ալ Բարիզի զանազան թաղերուն մէջ, դիւրութիւններ ընծայելու համար Պանքային յաճախորդներուն։ Միայն Բարիզի և շրջակայքի գործակալութեանց թիւը 53ի կը հասնի։ Գալով օտար երկիրներու մէջ Քրէտի Լիոնէի ունեցած գործակալութեանց, հետզհետէ աւելի դժուարութեանց կը մատնուին, տեղական դրամատանց և օտար Պանքաներու մասնաճիւղերուն հաստատմամբ։ Եգիպտոսի մէջ ծագած դրամական տագնապը երբեք չէ վնասած Քրէտի Լիոնէի գործակալութեանց, որոնք գոհացուցիչ արդիւնքներ ունեցած են։ Իսկ Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը ստիպուած է մրցիլ ատկերու մասին և իր դիրքը պահելու համար կրկնապատկած է իր ջանքերը, և արդարև յաջողած ալ է այդ բանին մէջ։ Գալով միւս երկիրներու՝ Ռուսիոյ, Սպանիոյ և Անգլիոյ մէջ գտնուող մասնաճիւղերուն, նմանապէս բարգաւաճ վիճակ մը ունեցած են։ Այս ընդհանուր հայեացքէն յետոյ քանի մը թիւեր ալ առաջ բերենք, որպէսզի ընթերցողը լիուլի համոզուի թէ Քրէտի Լիոնէ որքան յաջող գործառնութիւններ կատարած է։ 1907 տարեշրջանի զուտ շահը, բոլոր ընդհանուր ծախքերը, ամորթիզմանները եւայլն հանելէ յետոյ, կը հասնի 34,110,630.05 ֆրանքի, ուրկէ հանուած է 27,500.000 ֆրանք շահաբաժնի համար, որով այս տարուան նոր հաշիւին անցած է 6.610,130.05 ֆրանք։ Իւրաքանչիւր շահաբաժնի համար որոշուած գումարն է 55 ֆրանք, որ սապէս պիտի վճարուի. 1908 մարտ 25ին ժամանվճար մը 25 ֆրանքի, իսկ յառաջիկայ հոկտեմբեր 25ին ալ մնացեալ 30 ֆրանքը, տուրքերը հանելէ յետոյ։ Հոս առաջ կը բերենք 1907 դեկտեմբեր 31ին հաշուեկշռին ամփոփումը.—

ՊԱՀԱՆՋԸ	Ֆրանք
Դրամ անտուկին և դրամատանց մէջ	150,060,793 98
Փոխանակագիրներ	1,094,9[illegible]6,467 70
Փոխատուութիւններ՝ երաշխաւորութեանց և ապրանքներու վրայ	297,155,630 58
Հաշուեկշիռներ	568,443,897 90
Զանազան արժէթուղթեր	8,280,206 97
Հրամանի չաշիւներ և զանազանք	1,342,578 84
Անշարժ կալուածներ	35,000,000
Համագումար	2,155,254,580 97

ՊԱՐՏՔ	Ֆրանք
Աւանդ դրամ և տեսօրին մուրհակներ	682,082,403 06
Հաշուեկշիռներ	871,953,524 01
Ընդունուած փոխանակագիրներ	132,2[illegible]3,529 05
Պայմանաժամով թուղթեր	50,115,293 43
Հրամանի չաշիւներ և զանազանք	7,319,983 81
1907 տարեշրջանի շահերուն Շահուեղէնը	34,110,630 05
Նախկին տարեշրջաններու Շահուեղէնէն մնացորդ չաշիւ	12,469,218 56
Պահեստի զանազան գումարներ	125,000,000
Դրամագլուխ՝ ամբողջովին վճարուած	250,000,000
Համագումար	2,155,254,580 97

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

20,000 ՈՍԿԻԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ԿՏԱԿ ՄԸ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՄԸ ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ՄԷՋ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԻՆ ՇԻՐԻՄԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

Տիարպէքիրի մեր մասնաւոր թղթակցէն

Յիշատակելի օր մը եղաւ քաղաքիս համար՝ ամսոյս 20ի կիրակին, հոյակապ շիրիմի մը բացումով. Բնիկ Տիարպէքիրցի Արսլան Սահակեան (Զօֆրեան), Միացեալ Նահանգներու Ուսնքըրս քաղաքին մէջ, որուն Քաղաքապետն եղած էր, մեռած է, ինչպէս գրուած էր ժամանակին, իր ամբողջ հարստութիւնը՝ 80,000 տոլար՝ կտակելով Զօրտի Ըսկերութեան, պայմանով որ տարին 500 անգլ. ոսկի տարուէ տարի յատկացուի իր ծննդավայրի Ս. Սարգիս եկեղեցիին, և բակին մէջ իր հօր հողակոյտին վրայ ամերիկեան ոճով շքեղ շիրիմ մը կանգնուի և ամէն տարի հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուի իր ծնողաց հոգւոյն համար։ Իսկ կտակուած գումարին մնացեալ մեծագոյն մասով ալ՝ դարձեալ քաղաքիս մէջ գիտական վերջին կատարելագործութիւններով օժտեալ մեծ ու շքեղ հիւանդանոց մը պիտի հաստատուի։ Հանգուցեալ բարերարին առաջին փափաքին գործադրումն էր որ նուիրագործուեցաւ երէկ (ապրիլ 21), իսկ հիւանդանոցը դեռ հիմնարկուած չէ, թէև Ամերիկայէն բժիշկներ արդէն հասած են հոս, իբրև պաշտօնեայ ծառայելու համար նոյն հաստատութեան մէջ։

Հանգուցեալ բարերարին ծնողաց հողակոյտին վրայ շինուած շքեղ շիրմին բացման հանդէսը տեղի ունեցաւ Ս. Սարգսի շրջափակին մէջ գտնուող գերեզմանատան մէջ։ Նախ պատարագեց Տ. Եզեկիէլ Ծ. վրդ. և հանդիսաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ. Այս առթիւ քարոզեց պատարագիչ վարդապետը և դրուատեց հանգուցեալը ու օրհնեց յիշատակը անոր. Ետքը հանդիսաւոր թափօրով գացին շիրմին քով, ուր եւս պատշաճ աղօթքներ կարդացուեցան։ Երկու անգամ լուսանկարուեցաւ շիրիմը, որ շուրջ 120 ոսկի ծախքով կանգնուած է ութը սիւներու վրայ. գմբեթին կատարը կը բարձրանայ շքեղ խաչ մը, ճակատը ճաշակաւոր քանդակներով պճնուած է և ճերմակ ազնիւ մարմարի վրայ փորագրուած է ոսկեզօծ տապանագիրը, կղերականի մը ձեռքով գրի առնուած և յետոյ արտագրուած, հնար եղածին չափ կոկուած՝ գաւառացի ծանօթ ուսուցիչ Լեւոն էֆ. Սրապեանի կողմէ։

ԽՐԻՄԻ մէջ երկրորդական վարժարան մը բանալու համար տեղւոյն ազգայիններու կողմէ կրթական գործէ հասկցող և դպրոցասէր անձերէ Յանձնաժողով մը կազմուած է վերջերս. Այս նպատակին պիտի յատկացուի Թէոդոսիայի Խալիպեան վարժարանը, որ արդէն 2-3000 ռուպլիի հասոյթ ունի և այդ հասոյթը մինչև հիմա կը վճարուէր Նոր Նախիջևանի Թեմական դպրոցին։ Խրիմցի ազգայինները այս հասոյթը յատկացնելէ վերջ դպրոցին մատակարարութեանը, մնացեալ բացը իրենց անձնականէն հոգալու պատրաստակամութիւն յայտնած են։ Խրիմի այս երկրորդական վարժարանը վեցերորդը պիտի ըլլայ Կովկասի մէջ հաստատուած երկրորդական վարժարաններուն։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ այսօր Խառն Ժողովին ներկայացուց Էջմիածնէն երէկ հասած եկեղեցական գրեր, որոնց մասին հարկ եղած խորհրդակցութիւնները տեղի ունեցան Ժողովին մէջ։

ԹԻՖԼԻԶԻ Առաջնորդ Տ. Գէորգ եպս. Սաթունեանց, ինչպէս գրած էինք, Բեգերապաղբեկ ուղևորած էր իր հիւանդութիւնը դարմանել տալու համար։ Ն. Սրբազնութեան կ'ընկերանայ Թիֆլիզի Ներսէսեան վարժարանի տեսուչը, Տ. Գարեգին Սրբազան իր բացակայութեան միջոցին դիմած պիտի ըլլայ ծանօթ մեծահարուստ Ալեքսանդր Մանթաշօֆի, որպէսզի ձեռնարկէ վերաշինել Թիֆլիզի Ներսէսեան վարժարանը։

ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Թիֆլիզցի մեծահարուստ և բարեսէր տիկին մը ուզելով չեղեալ մը ընել սովորական դարձած բարերարութիւններէն, այս անգամ բոլորովին նոր և իսկապէս գաղափարով մը ուզած է օգտակար հանդիսանալ իր քաղաքին որբ և անօգ աղջիկներուն։ Հետևաբար Թիֆլիզէն մէկ երկու ժամ հեռաւորութեամբ՝ նկարագեղ ու օդասուն բարձունքի մը վրայ իր անձնական ծախքով կառուցանել տուած է խոշոր և հանգստաւէտ վիլլա մը։ Այս բարեսէր տիկնոջ փափաքին համաձայն, ամէն տարի ամառնային եղանակին միջոցին, տասնի չափ Թիֆլիզցի որբ և անօգնական աղջիկներ նոյն ամարանոցը պիտի բնակին՝ կազդուրուելու և բնութեան պարգևներէն իրենց ալ անմասն չմնալու համար։ Այսպէս շարունակ կարգաւ ամէն տարի տասնական որբ աղջիկներ պիտի ընտրուին տիկնոջ կողմէ։ Ահա՛ օգտակար և միևնոյն ատեն նորօրինակ բարերարութիւն մը, որ արժանի է գովեստի։

ԹԻՖԼԻԶԻ Գայիանեան աղջկանց վարժարանին ի նպաստ նուագահանդէս մը տրուած է, ուրկէ 8-900 ռուպլիի հասոյթ մը գոյացած է։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը շաբաթ իրիկուն Գուրուչէշմէ անցնելով, պիտի այցելէ տեղւոյն ազգ. երկսեռ վարժարան. Կիրակի առաւօտ Ն. Ամենապատուութիւնը պիտի պատարագէ Երևման Ս. Խաչ տաճարին մէջ։ Երկուշաբթի առաւօտ ժամը 2ին պիտի այցելէ Պէշիքթաշի և կէսօրին ալ Օրթագիւղի ազգ. վարժարանները։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ նախընթաց օր կայս. Պալատ գնաց։

ԱՂԹԱՄԱՐԻ եկեղեցական և կրթական գործերուն հսկելու և մատակարարական գործը վարելու համար ասկէ առաջ Քաղաք. Ժողով մը կազմուած և Պատրիարքարան յայտագրուելով հաստատութիւնը խնդրուած էր։ Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ կոնդակը գրուեցաւ և ղրկուեցաւ Աղթամար։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Իխլաս Միրզա Րիզա խան շնորհակալութեան նամակ մը ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր, որ նախընթաց շաբթու Պարսից դեսպանատունը երթալով շնորհաւորած էր Շահին ծննդեան տարեդարձը։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ.— Երկուշաբթի օր Ս. Պատրիարք Հայրը, ինչպէս խոստացած էր, այցելեց Բանկալթիի Նիկողոսեան վարժարանը։ Ն. Ամենապատուութիւնը ընդունուեցաւ հաստատութեան հիմնադիր-Տնօրէն Յակոբ էֆ. Նիկողոսեանի, Տիկ. Աղաւնի Նիկողոսեանի և ուսուցչական խմբին կողմէ։ Տղաք Ս. Պատրիարք Հօր ուղղեալ երգեր երգեցին, ուրկէ վերջ Ն. Ամենապատուութիւնը զատ զատ այցելեց բոլոր դասարանները, աչքէ անցուց տղոց ուսումնական վիճակը, հարցումներ ուղղեց, տեղեկութիւններ առաւ վարժարանին թէ՛ կրթական և թէ նիւթական բարօրութեան մասին և ձեռք բերուած արդիւնքը տեսնելով իր գոհունակութիւնները և շնորհաւորութիւնները յայտնեց Տէր և Տիկ. Նիկողոսեանի, որոնք ոչ մէկ ջանք և զոհողութիւն չեն խնայեր՝ դպրոցը օրըստօրէ յառաջացնելու և տիպար կրթական հաստատութիւն մը դարձնելու համար։ Նիկողոսեան էֆ., ինչպէս յայտնի է, քանի մը տարուան կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ իր անունով հաստատած վարժարանը կրցաւ տիպար դարձնել Թաղեցիներուն, որոնք սկիզբէն իրենց ջերմ համակրութիւնը յայտնեցին և այսօր հակառակ նոյն թաղին մէջ գտնուող բազմաթիւ օտար վարժարաններուն, Նիկողոսեան վարժարանը ունի մօտ 130 աշակերտ, որոնցմէ 10ը գիշերօթիկ։ Սոյն վարժարանը իր ներկայ ծրագրով և ուղղութեամբ յառաջանալով պիտի կարենայ օր մը ա՛լ աւելի ստուար թիւ մը ունենալ աշակերտներու և պէ՛տք է որ ունենայ, քանի որ մեր երկսեռ ուսանողութիւնը օտար վարժարաններու մէջ չի կրնար ամէն կերպով խնամուած և որ ամէնէն [illegible] է, միջավայրին յարմար դաստիարակութիւն մը ստանալ։ Արդէն յայտնի է որ Նիկողոսեան էֆ. մեծ զոհողութիւն մը կ'ընէ, կրթական այս գործը յարատևօրէն շարունակելով, քանի որ մօտ 160 ոսկիի տարեկան վարձք մը կը վճարէ շէնքի, 40-50 ոսկի փայտի և ածուխի ևն., մէջ չհաշուելով դեռ 15-16 երկսեռ ուսուցիչներու ամսաթոշակները. Ս. Պատրիարք Հայրը նկատողութեան առնելով այս պարագաները, մեկնած միջոցին կրկին անգամ իր գոհունակութիւնները յայտնեց Տէր և Տիկին Նիկողոսեանի՝ իրենց ձեռք բերած գնահատելի արդիւնքին համար։ Այս առթիւ կ'արժէ անգամ մը եւս շեշտել հոս թէ՝ թաղեցին լաւագոյն ընթացքն ըրած կ'ըլլայ, եթէ իր զաւակները փոխանակ խաբուսիկ և շլացուցիչ հանդէսներէ խաբուելով օտար վարժարաններ ղրկելու, ղրկէ այն կարգի կրթական հաստատութիւններ, ուր ամէն բանէ առաջ ազգային դաստիարակութիւնը կայ, ամէնէն պիտանին, ամէնէն կարևորը։ Ուրախ ենք այս առթիւ լսելու որ ինչպէս Պէրպէրեան վարժարանը նոյնպէս ալ Նիկողոսեան, Տէմիրճեան և Փալագաշեան վարժարաններու վարիչները Պատրիարքարանի օժանդակութեան վրայ կրնան վստահ ըլլալ։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին Գրիգորիս և Մովսէս Սրբազանները, Տ. Տ. Ղևոնդ Դուրեան և Գրիգորիս Պալաքեան վրդ.ները և Տ. Տ. Տէր-Սարգսեան, Սանտալճեան, Աչգեան, Էքսէրճեան և Ճէպէճեան քահանաները.— 1. Սամսոնի առաջնորդական ընտրութեան համար Ժողովը ընտրելիներու եռանուն ցանկ մը կազմեց և որոշեց ներկայել Խառն Ժողովին։ Ընտրելիներն են. Աբարկիրի առաջն. տեղապահ Տ. Մեսրոպ վրդ. Աչլմապետեան, Եւդոկիոյ առաջն. տեղապահ Տ. Աբրահամ վրդ. Դալէնտէրեան և Ամասիոյ առաջն. տեղապահ Տ. Սահակ վրդ. Օտապաշեան։ 2. Ժողովը Քէօթահիոյ առաջն. Տեղապահ նշանակեց Տ. Վահրամ Ծ. վրդ. Շահլամեան և որոշեց առաջարկել Խառն Ժողովին։ Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ ամուսնական խնդիրներով։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ Առաջնորդ Տ. Էմմանուէլ Վ. Գալեան, անձնական տկարութիւնը դարմանելու համար, Ս. Պատրիարք Հօրմէն արտօնութիւն խնդրած է Պոլիս գալու։ Այս ճամբորդութեան առթիւ Տ. Էմմանուէլ Վ. Սամսոն պիտի հանդիպի, Պատրիարքարանի յանձնարարութեան համաձայն նախագահելու համար տեղւոյն առաջնորդական ընտրութեան։

ՊԱՏՐ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ Սրբազանը և Գնէլ Ծ. վրդ. Գալէմքեարեան, երէկ, Ռուսիոյ դեսպանատունը երթալով, Նիքոլա կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ շնորհաւորեցին դեսպան Գ. Զինովիէվը։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ պատշաճ տնօրինութիւններ ըրաւ, որպէսզի Երուսաղէմի վարչական պատուիրակ Տ. Մանկունի Սրբազանին վայելուչ ընդունելութիւն ըլլայ Ղալաթիոյ քարափին վրայ։ Մէսաժըրիի շոգենաւը այսօր ժամը 9ին (Ը. Թ.) կը հասնի քարափ։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ զբաղեցաւ զանազան ամուսնական խնդիրներով, որոնք բաւական առատ թիւ մը կը կազմէին։ Ժողովը այս առթիւ վերամուսնութեան հրաման տուաւ Նաև Յարութիւն Միւթէվէլեան անուն անձին կնոջ՝ Տիկին Խօժէյնի, որ ասկէ առաջ խնդրագրով մը դիմած էր Պատրիարքարան։

ՏԻՎՐԻԿԻ առաջն. տեղապահ Տ. Խաչատուր Ծ. վրդ. Տէր Ղազարեանի և Արղընիի առաջն. տեղապահ Տ. Եզրաս վրդ. Սալլեանի պաշտօնը հաստատուեցաւ։ Պէրաթները շնորհուած ըլլալով յանձնուեցան Ազգ. Պատրիարքարանի։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը նախընթաց օր Չնոր էֆ. Մէհրամէթճեանի բնակարանը գտնուած միջոցին փափաք յայտնած է զինքը Մայր եկեղեցւոյ Դպրապետութեան պաշտօնին կոչելու։

ՍՏԱՑԱՆՔ Քաղաքապետութեան հանրային առողջապահութեան յանձնաժողովին անդամ և ծանօթ բանասէր Տօքթ. Թորգոմեանի մէկ բժշկական տեղեկագիրը, գրքոյկի ձեւով, որ արդէն կարդացուած է կայս. բժշկական Ժողովին առջև և Ռըվիւ Մէտիքօ-Ֆարմասէօթիքի մէջ հրատարակուած։ Այս տեղեկագրին մէջ յարգելի բժիշկը կը խօսի 1908 յունուար 1էն մինչև փետր. 2 Կ. Պոլսոյ մէջ պատահած քոլերայի 11 դէպքերու վրայ, որոնցմէ 8ը մահացու։ Իւրաքանչիւր հիւանդի վրայ կատարուած հետազօտութիւնները և համաճարակին ընթացքը գիտական հմտութեամբ պարզուած են տեղեկագրին մէջ, որ բժշկական հմտալից աշխատութիւն մըն է և կ'արժէ այս առթիւ շնորհաւորել Տօքթ. Թորգոմեան էֆ.ն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԱԶԳ. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Աւարտական Քննութեանց Հրահանգին 3րդ, 4րդ յօդուածներուն տրամադրութեանց համաձայն՝ որոշուած է որ քննութեանց հարցարաններն՝ ուսուցողութեան խնդիրներէ զատ, ուսուցչաց և աշակերտաց հաղորդուին մայիս 15ին, քննութիւնները կատարուելու պայմանաւ յուլիսի սկիզբները։

Որովհետեւ քննութեանց համար որոշեալ ժամանակը կը մօտենայ և վարժարանաց կրթական ծրագիրն ալ վերաքննութեան ենթարկուած է, Ազգային Ուսումնական Խորհրդոյ որոշմամբ, արժան դատուած է որ այս տարի ևս քննութիւնները կատարուին նախորդ հարցարաններուն վրայ։

Հետևաբար՝ այս տնօրինութիւնը ծանուցանելով մայրաքաղաքիս ազգային վարժարանաց Պատ. Տեսչաց և Ուսուցչաց, կը հրաւիրուին որոշեալ ժամանակին շրջանաւարտ աշակերտաց հաղորդել նոյն հարցարաններն՝ զորս ունին արդէն իսկ. քննութեանց օրերն ու ասոր կից կարգադրութիւնք պիտի որոշուին ու ծանուցուին յառաջիկային։ (Կնիք)

ԹԵՐԹԵՐԷՆ

Երուսաղէմի հաշիւներու քննիչ Առժամեայ Յանձնաժողովը նախընթաց օր նիստ գումարեց Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի բնակարանը, ի ներկայութեան չորս անդամներու։ Յանձնաժողովը նկատողութեան առաւ նախապէս պատրաստուած հարցարանին Տ. Ղեւոնդ վրդ.ի կողմէ տրուած պատասխանագիրը, ուրկէ մէկ քանի մասեր կարդացուեցան, իսկ հաշիւներու պատասխանը յառաջիկայ նիստին մէջ նկատողութեան առնել որոշուեցաւ։ Պատասխանագիրը երկար ըլլալով Արիս էֆ. Ֆէնէրեան յանձնարարուեցաւ անոր մէկ ամփոփումը պատրաստել։

— Պէշիքթաշի Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Տրդատ պէյ Տատեան Թաղէն հեռացած ըլլալով, իր հրաժարականը ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր, որ [illegible] Թաղ. Խորհրդէն նկատողութեան յանձնեց զայն։

— Սամսոնի Առաջնորդ Սրբազանը կը տեղեկացնէ Պատրիարքարան թէ ինք բնաւ տրամադիր չէ ստանձնելու իրեն առաջարկուած պաշտօնը։ Ընդհակառակը քննութիւն կը պահանջէ և զարմանք կը յայտնէ Պատր. Վարչութեան Տնօրինութեան համար։

ՏՊԱՐԱՆ ԺԻՐԱՅՐ

Պոլիս, Պապը Ալի Ճատտէսի, Սապահի տպարանին կիցը, Ժիրայր Տպարանը կը կատարէ ամէն տեսակ տպագրութիւններ շատ նուրբ ճաշակով՝ հարսնիքի հրաւիրագիր, այցետոմս, մահազդ, առևտրական գործառնութեանց վերաբերեալ տպագրական գործեր և այլն։ Նաև քառաչուէ կնիքներ կը պատրաստուին։ Գիները խիստ դիւրամատչելի են։ 10—9

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 19 մայիս.—Սակարանին մէջ ընդհանուր գիները շատ հաստատուն են, հակառակ զանազան վաճառումներու, որոնք կը ճնշեն մէկ քանի արժէթուղթերու վրայ, որոնք մէկ երկու օր առաջ շատ բարձրացած էին։ Օսմ. Միացեալը որ մէկուկէս «բալան» վրայ գրած էր, 35 սանդիմ իջնելով 96.05 եղաւ։ Օսմ. Պանքային բաժնեթուղթերը լաւ բռնուած են՝ 730։ Էրէկլիի ածխահանքերու բաժնեթուղթերը բարձրանալով 372 փակուեցան։ Ֆրանսական Ռանթը 96.82էն 96.80ի իջաւ։ Ռուսական արժէթուղթերը շատ բռնուած են. 1906ի հարիւրին 5 տոկոսաւորը 99.10ի բարձրացած է և կ'երեւայ թէ դիւրաւ հարիւր պիտի ըլլայ։ Քրէտի Լիոնէի բաժնեթուղթերը կը փնտռուին՝ 1187։ Ռիօ Թինթօն 1606էն 1641ի բարձրացաւ, վասն զի պղինձը 59.07էն 59.15ի բարձրացած է և հրապարակի կացութիւնն ալ նպաստաւոր է։ Պոլսոյ Գօրտայրը հանգարտ է՝ 452։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ անգլիական քոնսոլիտէներու և «թափիքատ»ի արժէթուղթերու գիները տկար են։ Ամերիկեան արժէթուղթերու գիները աւելի հաստատուն են, մանաւանդ Եունիըն Բասիֆիքը՝ Հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթուղթերու վրայ բաւական գործ կ'ըլլայ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Գ. Թաֆթի ընտրելիութիւնը, Մ. Նահանգաց նախագահութեան համար, զգալի յառաջդիմութիւններ ընելու երեւոյթը ունի։ Սեղանաւորական շրջանակները համակիր են անոր։ Գ. Գ. Հէրրիմէն, Ռոքֆէլլէր և Շիֆ համամիտ գտնուեցան այդ ընտրելիութեան այժմ տեւող քաղաքական ընկերակցութեան մը։

ՓԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի Խորհրդարանին վերաբացումը այսօր կատարուեցաւ։ Երեսփ. Ժողովէն բաւական թիւով անդամներ բացակայ էին։ Գ. Պրիան կ'առաջնորդէր։ Պահպանողական երեսփոխան Գ. Կոթէ թի Բլանի հարցապնդում մը ըրաւ՝ դատական նախարար Գ. Պրիանի մասնակցութեանը վրայ ընտրական պայքարին մէջ։ Նախարարը ստորագրած էր ընկերվարական ընտրական մէկ յայտարարութիւնը։ Գ. Պրիան պատասխանեց և Երեսփ. Ժողովը վերջապէս քուէարկեց նախարարութեան ընդունած պարզ օրակարգը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Աֆղան սահմանագլուխին վրայ բազմաթիւ ճակատամարտներ կատարուեցան Մահմանդներու դէմ, որոնք ետ մղուեցան։ Անգլիական զինուորներէն վեց հոգի մեռան և 29 հոգի վիրաւորուեցան։ Յուսալի է որ խաղաղութիւնը շուտով վերահաստատուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուս լրագրին զինուորական թղթակից Գ. Բաւրչինսքի, որ ռուսաճափոնական պատերազմին ատեն Մանչուրիա գտնուած էր, ձերբակալուեցաւ։ Այդ թղթակիցն էր որ լուրեր հրատարակած էր մատակարարութեան զեղծումներուն վրայ։

—Սերպիոյ Թագաւորը ամսոյս վերջերը Պետերսպուրկ պիտի երթայ՝ Նիքօլա կայսեր այցելութիւն տալու։

ՎԻԷՆՆԱ.— Արեւելեան երկաթուղիներու շահագործման Ընկերութեան հաշուեկշիռը պատրաստուեցաւ։ Շահաբաժինը անցեալ տարուան պէս 30 ֆր. պիտի ըլլայ։

ԹԷՀՐԱՆ.— Նախարարութեան հրաժարման խնդիրը դեռ չկարգադրուեցաւ։ Փոխանորդութեան ծրագիրը չի յուսացուիր որ յաջողի։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ. — Լրագիրները կ'իմանան թէ Գերմանիոյ կայսեր ու Պելճիքայի թագաւորին տեսակցութեանը միջոցին Լէօպոլտ Բ. ներկայացուցեր է Անգլիոյ կողմէ դիւանագիտական ճամբով Պելճիքայի եղած առաջարկութիւնները՝ Քոնկոյի ապագայ վարչութեանը համար։ Կ'ըսուի թէ Գերմանիա և ուրիշ Պետութիւններ, որոնք [illegible] ունին Քոնկոյի մէջ, չեն կրնար ընդունիլ այդ տեսակ պահանջումներ։

ՓԱՐԻԶ.— Կը յուսացուի որ Լոնտոնի անգլօ-ֆրանսական ցուցահանդէսին նման ցուցահանդէս մըն ալ Պերլինի մէջ կազմակերպուի, ինչ որ մեծապէս պիտի նպաստէ ֆրանքօ-գերման մերձեցման։

ԼՈՆՏՈՆ.— Աֆղան սահմանագլուխին վրայ զինուորական գործողութիւնները դժուարաւ կը կատարուին. Քոլերան ալ կորուստ կը պատճառէ անգլիական զինուորներուն մէջ։

ՀՌՈՄ.— Այս տեղի ռուս դեսպանը պատրաստութիւններ կը տեսնէ [illegible] Ռուսիոյ կայսեր կողմէ Հռոմի տրուելիք այցելութեան համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Գ. Չէմպըրլէն առողջացած է և ամսոյս 28ին Էքս-լը-Պէնի ջերմուկները պիտի երթայ։ Կատարելապէս առողջանալէ ետքը վերստին քաղաքական կեանքի մէջ պիտի մտնէ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Գ. Թօաւ չուզեց վճարել իր փաստաբաններուն պահանջած 200,000 ֆր.ը, ըսելով որ բժիշկները զինքը հիւանդ նկատած են, որով ազատ արձակուած չէ։

ՁԵՐ ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ
ԳՆՈՒՄՆԵՐԸ ԿԱՏԱՐԵԼԷ ԱՌԱՋ
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԴԻՄԵՑԷ՛Ք
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԿՐՆԱՔ ԳՏՆԵԼ
ԵՂԱՆԱԿԻՆ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՆՈՐՈՅԹՆԵՐԸ
ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը այս առտու գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տիրան պէյ Աշնանի։ Ներկայ էին Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Յովհաննէսեան, Գ. Գրիգորիս վրդ. Պալաքեան, և Տ. Տ. Սարգսեան, Մկրեան, Սանտալճեան, Աչգեան և Ճէպէճեան քահանաները։ Քաղաք. Ժողովէն՝ Տօքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան, Տիգրան Մուհուրեան և Մկրտիչ Աստարեան էֆ.ները։

1. Տ. Երուանդ վրդ. Փէրտահճեանի Աֆ. Գարահիսարի և Կոյլհիսարի միացեալ վիճակին, նոյնպէս և Երզնկայէն Առաջնորդ ընտրուած ըլլալով, հարցուած էր իրեն թէ ո՛ր վիճակին առաջնորդութիւնը ընդունելու տրամադրութիւն ունի։ Իր կողմէն ղրկած հեռագրական պատասխանին վրայ, Ժողովը քննութեան առաւ Երզնկայի ընտրութեան տեղեկագիրը և օրինաւոր գտնելով հաստատեց որով Երուանդ Վ. Առաջնորդ կարգուեցաւ Երզնկայի Վիճակին։

2. Պիլէճիկի Գաւառ. Ժողովը Կրօն. ու Քաղաք. Ժողովներուն ի նորոյ ընտրած և տեղեկագիրը ղրկած էր։ Ժողովը հաստատեց։

Ժողովը ի մէջ այլոց զբաղեցաւ Էջմիածնէն Ս. Սինոդին կողմէ եկած գրերով։ Զբաղեցաւ նաև յարաբերական խնդիրներով։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 6/19 Մայիս

Օսմ. Պետ. Միացեալ 4 % Ք. Կ. Օ. Ո.		105 35
Ամէնէն բարձր գին	»	— —
Ամէնէն վար գին	»	— —
Ռումէլի Երկաթուղի դրս.	Ֆր.	180 25
Ամէնէն բարձր գին	»	— —
Ամէնէն վար գին	»	— —

ԲԱՑՈՒՄ 7/20 Մայիս

Օսմ. Պետ. Միացեալ 4 % Ք. Կ. Օ. Ո.		105 38
» » » ժամկ 5ին Ք. Կ.	»	105 —
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	180 50
» » ժամկ 5ին	»	180 5/8
[illegible] Կ. Պոլսոյ	»	433 —
Օսմ. Երկթ. Պարտք. Ա. սերի Ք. Կ.	»	513 —
» » » Բ. սերի Ք. Կ.	»	510 —
» » » բժնթղթ	Ա. Զ.	16 40
Շիրքէթի Խայրիէ	»	38 —
Շիրքէթի Խայրիէի հիմնադիր	»	2 95
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4 15
Օսմ. Ծխախոտ	Ք. Կ.	18 90
Թրամվայի բաժնեթուղթ	Ք. Կ.	7 15
» հիմնադիր		3 90
» պարտաթուղթ		480 —
Թրանսվալ	Ֆր.	47 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		314 —
[illegible]	Ք. Ք.	— —
[illegible]	Օ. Ո.	5 —
[illegible]	»	2 —
[illegible]		134 —
[illegible]		29 —
» [illegible]		22 —
[illegible]		— —
[illegible]	Ֆր.	53 —
[illegible]	»	17 50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի	վրայ	չէք	Ղրուշ	109 7/8
Բարիզի	»	»	Ֆրանք	22 86 1/4
Վիեննայի	»	»	Քորոն	21 88
Պերլինի	»	»	Մարք	18 69

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 19 Մայիս

Միացեալ Օսմ. պարտք.	բաց.	Ա. Ո.	96 25
	գոց.	Ք. Կ. »	96 05
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր.	181 —
Թրանսվալ		»	50 —
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	730 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	Ք. Կ.	»	433 —
[illegible]		»	452 —
Օսմ. [illegible]		»	502 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	Ք. Կ.	»	96 80
Քրէտի Լիոնէ		»	1187 —
Ռուսական 5 %	Ք. Կ.	»	99 10

Painkiller

Ամէն ցաւերու դարման ամերիկեան համբաւաւոր դեղ։ Կեանքի օրապահիկը այնքան կարեւոր և պիտանի չէ որքան

"ԲԷՆՔԻԼԼԷՐ„Ի (ՑԱՒԱԲՈՅԺ)

մէկ շիշը, որ կարող է բժիշկներու շատ մը այցելութիւններէն ազատ պահել մարդ։

Փորհարութիւն, աղիքներու բորբոքում, որովայնի ցաւեր, ճճիներու և տզրուկներու խայթուածք, այրուածք, ճզմուածք և այլն ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԿԸ ԲԺՇԿՈՒԻՆ։ Կը գործածուի նաև յօդացաւի, ջղատապի եւ ամէն ջղային ցաւերու համար։

Կը ծախուի ամէն դեղարան և Սօսիէթէ Քօ-Օբէրաթիվի քով։

Մեծածախ
եւ գործակալութիւն
Պոլիս
ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ԽԱՆ
Թիւ 19
52—30

ԻԼԱՆ

(Ռօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Թօփնա լուզում կէօրինէն 2000 ատէտ էսամիի մէրաքիզ բիաալէյարնին 2 ատէտի մարօքէն վէ 98 ատէտի մուզավվա վէ 1900 ատէտի աքի զարլօ օլմագ ըւզրէ պէհէր ատէտի 5 վէ էթամմիւթի բիաալէյարնին տախի քէզալիք 2 ատէտի մարօքէն, 98 ատէտի մուզավվա վէ 100 ատէտի զարլօ օլմագ ըւզրէ պէհէր ատէտի 7 ղուրուշտա թալիպի ըւզըրինտէ օլուպ չէհրը հալը բաւմինին օնբէշ նուսխասը իրթէսի կիւնիւ իհալէի էվվէլիէ վէ օնիքինճի բազար իրթէսի կիւնիւ իհալէի գաթիյյէսինին իճրասը մուգարրէր օլմաղլէ թալիպ օլանլարըն խիւզամէ հիւսնիի իլէ թէէմինաթը նագտիյէ վէ խօտա Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասըլա մուզավվէլաթ մուգաւէլէնամէլէրի թէստիքլէթմիշ օլտուգլարը հալտէ միւայյէն կիւնլէրտէ Նէզարէթի ալիէյէ մէճլիսէ իտարէյի իհալէ օլունուր։

Դր 6 մայըս 324

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
11,000,000 օսմ. ոսկի կամ
250,000,000 ֆրանք դրամագլուխով
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Պէրա, Շիշլի ճամբուն Թ. 347
ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Գավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Գամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Լիմասոլ, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Մանասթըր, Նիկոսիա, Ուշագ, Բոր-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւպ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գօնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բօլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական հրամաններ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթուղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժեթուղթերը կը պահուին Չէյթուա արկղամուտներու մէջ հաստատուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (պէթոնով եւ մեքենական ամրացումով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պաշտօնապէս կը գանձէ, առանց միջնորդչէքի, աւանդ տրուած արժեթուղթերուն կտրօնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրօններուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագնին համաձայն։ Անոր տիրոջ հաշւոյն կ'անցուի պայմանաժամի կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով։

Ժամանակին գանձուելու համար՝ աւանդ տրուած արժեթուղթերուն կտրօնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժեթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն ու Բարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Պէրլին, Պրիւսէլ, Հռոմ, Վիէննա, եւայլն։ Տոկոսներու արդիւնքը աւանդատուին տրամադրութեան տակ դրուած է. կամ իր հաշւոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ։ Այն յաճախորդները, որոնց արժեթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց խնդրանքին վրայ. զանոնք տեղերէն առնել կամ իրենց հասցէին ղրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ սակարանական հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժեթուղթեր, ինչպէս Րումէլիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէտի Փօնսիէի Յունաստանի ազգ. Պանքային պարտաթուղթերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժեթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանձում, կտրօններու նորոգում, եւլն., մասնաւոր սակագին մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և շատ չափաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու կտրօններ։ Իր սնտուկներուն մէջ գտնուած արժեթուղթերուն կտրօնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Քրոսը Նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրօնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հաստատած է՝ Սակարանի արժեթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանին մէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելէ առաջ եկած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այսինքն վճարման գինով։ Ապահովութեան սակը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուզողին։ 50—10

ՏՕՔԹ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

Կանանց եւ տղոց ծննդաբերական եւ սեռային հիւանդութեանց, ի մասնաւորի զաղիական ու ջերմամիզական ախտերու։

Տօքթ. Ուղուրլեան որ երկար տարիներէ ի վեր նշանաւոր հիւանդանոցներու մէջ կ'աշխատէր, այս անգամ իր ընդգրկած ճիւղին մէջ ալ աւելի հմտութիւն և փորձառութիւն ստացած՝ գիտութեան նորահնար և դիւրաբոյժ մեթոտներու համաձայն կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։ Ըսել աւելորդ կը համարինք թէ հիւանդները իրենց առաջին այցելութենէն իսկ խիստ գոհ և յուսադրեալ պիտի մեկնին Ուղուրլեան էֆ.ի նորագիւտ և հազուագիւտ խնամքներուն շնորհիւ։ Ունի մասնաւոր դարմանատուն մը՝ Սիրքէճի Թրամվայ Ճատտէսիին վրայ «Ֆէպիւս» լուսանկարչատան մէջ։

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 1-3 (Ը. Թ.) Բերա՝ Թագսիմ Ուղուրլեան դեղարանը, իսկ ժամը 4-11 իր դարմանատունը։ 20—3

Կարօտ հիւանդները միշտ ձրի

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթըր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաեւ միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ Եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—35

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

Օսմ. Ապահովագրական Ընդհ. Ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու հանրութեան թէ Տէր Ժօզէֆ Ապրավանէլ իրաւունք չունի Ընկերութեան անունով գործելու և ապահովագրական գործ կատարելու իր հաշւոյն, ալեւս գադրած ըլլալով Ընկերութեան ապահովագրական միջնորդի պաշտօնէն։ 30—9

ԻԼԱՆ

Շէհր Էմանէթինտէն

Համիտիյէ Էթֆալ խասթահանէսիյլէ պիմարխանէյէ սէնէի հալիյէ մայըսըն օն պէշինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն պիր սէնէ միւտտէթլէ գըրգ պինտէն էլլի պին գըյյէյէ գատար մուգթէզի էրքէք գըվվէթ վէ գարամանվէ գօյուն էթի լուզումունուն իթթաէսը թալիպ օլանլարըն մայըսըն օն ալթընճը կիւնիւնէ գատար թէմինաթ աքչէլէրինի միւսթասհիպէն Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի. 3—2

Ֆի 5 մայըս 1324

ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ
"ՔՐԻՍԹՕՖԼ"
ՄԻԱԿ ԵՒ ԵԶԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿ
ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ
ՍԱ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ ԵՒ ՔՐԻՍԹՕՖԼ ԱՆՈՒՆԸ
ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԿՏՈՐԻ ՎՐԱՅ
12—5

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէ եւ Քանտիա (Կրետէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու եւ արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատեն ետ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուտի խուցեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, ու տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանաւ	3%
Վեց ամսուան համար	3½%
Մէկ տարուան »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն ղրուշ 52 ոսկեդրամ։ 50—38

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Մայիս

Գշ. 6|19 Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սայիտ ու Սուրիոյ նաւահանգիստներու շոգենաւերուն հետ։

Գշ. 6|19 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Ղրիմ-Կովկաս, Ղրիմ-Ազով, Օտեսա-Խերսոն, Օտեսա-Նիքոլայեվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։

Դշ. 7|20 Սեւաստոպոլ ժամը 10ին։

Եշ. 8|21 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Տրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 10|23 Օտեսա, ժամը 12ին։

50—29

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2|14 եւ 1320 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նալլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիֆ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Մ. Ի. Սառաֆ, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահճէ Գաբու Թիւ 10։
Պոլիս, Աղաթ Ալէյ եւ Ընկ. Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս. Այվազեան, Էմին-Էօնիւ, Գօշէ Գոբու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասօբուլօ չուկայի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Զ. Զէնգրիա, Մոտա Ճատտէսի։
Պէօյիւգտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգէօյ, Թէօտօրօ Խօմխրատէս, Նամազկեահ մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Թոսք, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա	) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։) 2. » » Գալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջև։) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար	) Չարշը Պոյը, Թիւ 120։

Դասերը և Նորութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա. Մեծ փողոց. Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տանը։ 16 50—9

Ս. ՇԹԱՅՆ

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ
ԲՈԼՈՐ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
1908Ի
ԳԱՐՆԱՆ
ՈՒ
ԱՄՐԱՆ

Զգեստներ՝ արանց, կանանց եւ տղոց համար
Գլխարկներ՝ «Իդա»
Անգլիական եւ Ֆրանսական կտորներ
Վիեննական շապիկներ
Ամերիկեան կօշիկներ
Մարօքէնէ նուրբ առարկաներ
Նուրբ անուշահոտութիւններ
Ճամբորդութեան առարկաներ
Պերճանքի առարկաներ
Փողկապներ, ձեռնոցներ, եւայլն, եւայլն։

ՇԹԱՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ, եւ Օտեսայի

Նաւանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3798	Սաֆֆօ	1119
Ալեփփօ	3607	Տօմինօ	938	Հինտու	3720	Մէքսիքօ	3557	Սիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
[illegible]	2277	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մօնդէկէլլօ		Սթէլլա	1208
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Բորոտինօ	1254	Էկօ	3464	Իտահօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթիօ	4100	Թօքիօ	3327
Գէյլօ	1371	[illegible]	1841	Քլէօ	1053	Օթէլլօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆինօ	954	Քօլէրինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆլորէնթիա	1828	Քամպօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գօզօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիգարօ	2729	Ֆրանչիսկօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րիալթօ	3329	Վուլթուռնօ	239
Սորէնթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէթօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանթէ	1143	Լոհէնկրօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօմէօ	1789	Թօրօ	
Գարբօ	895	Կուանօ	1635	Մարէնկօ	1273	Րօզարիօ	188	[illegible]	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած են.
Քօլխէնգօ շոգենաւը, նաւապետ Պրանթօն։
Վիկօ շոգենաւը, նաւապետ Հարգօրտ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուին.
Միֆասօ շոգենաւը, նաւապետ Թօրր։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 22-24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—24

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ էրզագ անպարը խաւէսի իչիւն պիր սէնէի քամիլէ զարֆընտա միւպայաա օլունաճագ սապօն մէվզըի միւնագասայա վազ օլունտուղընտան շէրայիթը միւթէֆէրրիաաը անլամագ վէ միւնագասայա թալիպ օլմագ իսթէյէնլէրին նիւմունէսինի թէմինաթ աքչէլէրինի վէ միւսթէճէր քէֆալէթնամէի միւսթասհիպէն նիհայէթ սաաթ օնա գատար խազինէի ճէլիլէի միւպայաաթ գօմիսիօնունա քէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 30 նիսան 324 3—3

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը նաւազուրդի կը դնէ սա վառելանիւթերուն հայթայթումը. — 625 չէքի (250 քիլօ վառելափայտ մէջէ և 3800 քիլօ փայտածուխ, յանձնելի

250 չէքի վառելափայտ՝ Դրօշմաթուղթի տպարանին։

30 չէքի վառելափայտ՝ Կ. Պոլսոյ տեսչութեան։

240 չէքի վառելափայտ՝ Գասըմ Փաշայի մթերանոցին։

65 չէքի վառելափայտ՝ Ոգելից ըմպելիներու Տնօրէնութեան։

40 չէքի վառելափայտ՝ Դրօշմաթուղթի Ղալաթիոյ գրասենեակին։

1500 քիլօ փայտածուխ՝ Հանր. Պարտքի կեդր. տպարանին։

1000 քիլօ փայտածուխ՝ Դրօշմաթուղթի տպարանին։

1000 քիլօ փայտածուխ՝ Ոգելից ըմպելիներու Տնօրէնութեան։

300 քիլօ փայտածուխ՝ Գասըմ Փաշայի մթերանոցին։

Առաժմեայ նաւազուրդը տեղի պիտի ունենայ մայիս 21/3 յունիսին, և վերջնականը՝ 24/6 յունիսին։ Ապրանքներուն յանձնումը պէտք է կատարուի վերջնական նաւազուրդին յաջորդող երկու ամիսներուն մէջ։ Առաջարկները պէտք է յղուին կնքեալ պահարանով և յանձնառուները պարտին %ին 10 դրամական երաշխաւորութիւն մը տալ, իբր ապահովութիւն իրենց յանձնառութիւններուն գործադրելու մասին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

30/13 մայիս 1908 6—2

.*.

ԱԶԴ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը նաւազուրդի կը դնէ 15,000 հատ սթէարին մոմ, նմուշին համաձայն Պոլիս կեդրոնատեղին յանձնելի, 1908 յուլիս 19/1 օգոստոսին։ Առաժմեայ նաւազուրդը տեղի պիտի ունենայ 1908 մայիս 23/3 յունիսին, իսկ վերջնական նաւազուրդը մայիս 24/6 յունիսին։ Անոնք որ կը փափագին նաւազուրդին մասնակցիլ, պարտին կնքեալ պահարաններով յղել իրենց առաջարկները, %ին 10 երաշխաւորութեան գումար մը աւանդ ձգելով 6 5

30/13 մայիս 1908

.*.

Ազդ.— 1881 դեկտ. 8/20 թուակիր Կայս. Հրամանագրին Ե. և ԺԳ. յօդուածներուն և 1903 սեպտ. 1/14 թուակիր յաւելուածական հրամանագրին ԺԲ. յօդուածին համաձայն, Րումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն հետեւեալ թիւերը, 34,319. 212,816. 275,650. 1,819,687, 1,819,688, 1,819,689 1,819,690, որոնք պարգեւ շահած են 1878 յունիս 1ի վիճակահանութեան մէջ և տակաւին չեն գանձուած, 1908 յունիս 1ին ջնջուած պիտի համարուին։ 20—12

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Մայիս 18ին, Իմէրէդի, Սեւ ծովէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մայիս 19ին, Իմէրէդի, Մարսիլիա

Ա.	կարգ	Փարիզի համար	200	ֆր
»	»	Մարսիլիոյ »	160	»
Բ.	»	Փարիզի »	150	»
»	»	Մարսիլիոյ »	120	»

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.,
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէփի ճամբով)։
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—22 Թ. ՌԸՅՊՈՒԼ

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (154)

ԺԱՔ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՄԷՆԷՆ ՀԶՕՐԸ

Ա.

Գեղանի ու խարտեաշ կինը ջերմագին կերպով սեղմեց իր բարեկամուհիին ձեռքը։ Յետոյ, իր սեղանակից ընկերը ցոյց տալով, հանդիսաւորապէս ըսաւ.

—Բայց խելքս ո՞ւր է այսօր։ Մոռցայ քեզ ներկայացնելու։ Պարոն Սմիթըն, բարեկամ մը։

Յետոյ իր խօսքը ուղղելով այն մարդուն, որ ոտքի ելած էր ողջունելու համար անծանօթուհին, խարտեաշ կինը փութաց յարել.

—Մանկութեան ընկերուհիներէս մէկն է, որուն անունը գիտէք հաւանաբար. օրիորդ Սէլին Մարովալ կը կոչուէր, որ ի մօտոյ Բիւէնի թատրոնին մէջ պիտի ստեղծէ Մօմ օ ք'իքօ ս'օն թատերախաղին գլխաւոր դերը։

Այս պարբերութիւնը այնքան ուսուցիկ կերպով արտասանուած էր որ ենթադրել կուտար թէ այդ մանկամարդ կինը հպարտութիւն կը զգար դերասանուհիի մը հետ յարաբերութիւն ունեցած ըլլալուն համար։

—Օրիո՛րդ, շատ գոհ եմ ձեզի ներկայացուած ըլլալէս, պատասխանեց Պ. Սմիթըն անգլեամերիկեան ազգու շեշտով մը։ Թէեւ ֆրանսերէն լեզուին այնքան տեղեակ չեմ, սակայն պիտի գամ ձեզ ծափահարելու...

—Ձեր կողմէ ցոյց տրուած ազնիւ հաճոյակատարութիւն մը պիտի ըլլայ ատ, պարոն։

—Ո՛հ, անտարակոյս, քանի որ ձեր լեզուին բոլոր նրբութիւնները չեմ հասկնար։

—Պարոն, կը զրպարտէք ինքզինքնիդ։ Շատ լաւ կը խօսիք մեր լեզուն. հետեւաբար չհասկնալու պատճառ մը չունիք։

—Իրա՛ւ լաւ խօսող մը կը գտնէք զիս...

—Այո՛, հոս չափ լաւ, հաւաստեց դերասանուհին գեղեցիկ ժպիտով մը, որուն հեգնութիւնը վրիպեցաւ Ամերիկացիին ուշադրութենէն։

Սէլինի հայրը ճանչնալու էր՝ հասկնալու համար թէ դերասանուհիին խօսքը ի՛նչ կծու հեգնութիւն կը պարունակէր իր մէջ։ Սէլինի հայրը, Լիմուզէնէն. գիւղացի մըն էր պարզապէս։ Ամերիկացին, որուն փառասիրութիւնը գգուած էին այդ խօսքերը, լայն, ուրախ և գոհունակ ժպիտ մը արձակեց։

—Չեմ գիտեր թէ հաւատ ընծայելու եմ ձեր խօսքին։ Ֆրանսացիները շատ կը սիրեն շողոմել։ Եթէ չեմ հասկնար, գոնէ աչք ունիմ տեսնելու համար։ Եւ ես ապահով եմ թէ երբեք տեսած չունիմ այնպիսի աչքառու կին մը որքան ոսկեգոյն աչքերով աղջկան դերը կատարող դերասանուհին։

—Քիչ մը առաջ իբր շողոմարար կը մեղադրէիք մեզ, մինչ հիմա դուք կ'ընէք այդ բանը, գոչեց Բլինիի առաջին դերասանուհին, մատին ծայրովը սիրուն սպառնալիք մը ընելով Ամերիկացիին։

Պ. Սմիթըն ոտքի ելաւ և թոյլտուութիւն խնդրեց պահ մը հեռանալու՝ սիկառ մը ծխելու համար։ Տիկինները չփորձեցին վար դնել զինքը։ Մինակ մնալուն պէս սկսան խօսիլ։

—Ճշմարի՛տ ճենթլմէն մըն է, հարցուց դերասանուհին ցած ձայնով։

—Այո՛, շատ հարուստ է, պատասխանեց Սէլին Մարովալի բարեկամուհին մեքենաբար և անփութօրէն։

—Երկա՞ր ատենէ ի վեր Բարիզ կը գտնուի։

—Ո՛չ, առաւելն մէկ ամիսէ ի վեր։

—Բնականաբար անոր համար Բարիզ կը մնայ, հակառակ տիրող տաքին։

—Ա՜հ, ո՛չ, գոչեց մանկամարդ կինը։

—Կ'երեւայ թէ անոր նկատմամբ շատ... ինչպէս ըսեմ...

— Ոչ թէ քու ըսածիդ համար, այլ շատ տաղտկացուցիչ մարդ մը ըլլալուն, ըսաւ չէկ մազերով կինը, ինքնամոռացման վայրկեանի մը մէջ սաստկացած շարժումով մը ակռաներուն զարնելով բթամատին եղունգը։

—Արդարեւ զուարթ երեւոյթ մը չունի իր լերկ ու ածիլուած դէմքովը։

— Մնաց որ՝ անստի բաներով զբաղելու ատեն չունիմ, ըսաւ գեղանի խարտեաշը, ծանրախոհ կերպարանքով մը և խորհրդաւոր շեշտով մը։

Այդ կինը Լէօնի Կէրվիլն էր, Միլուի աղուոր սիրականը։

— Բայց փոխուեր ես, անուշիկս։ Ի՞նչ պատահեցաւ արդեօք։

— Արտակա՛րգ բաներ։ Թերեւս հարուստ, խիստ հարուստ, հեքիաթական կերպով հարուստ դառնամ մէկ ամիս չանցած, կը հասկնա՞ս։

Լէօնի պահ մը ընդհատեց խօսքը, իր բարեկամուհիին զարմանքը դիտելու համար։ Յետոյ ամուր ձայնով մը և վայելուչ շարժուձեւով մը յարեց.

— Այո՛, սիրելիս, այնպիսի անձի մը հետ պիտի ամուսնանամ, որուն ի՛նչ ըլլալը չեմ գիտեր. կո՞մս է թէ մարքիզ, բայց շատ հին է. այսչափը կ'ըսեմ։

— Լէօնի, ի՞նչեր կ'ըսես։

Բայց Միլուի բարեկամուհին քիչ մը ուշ յիշելով իրեն տրուած խորհուրդները, զղջաց այդքան առաջ գացած ըլլալուն վրայ։

— Սխալեցայ այս ամէնը պատմելով քեզի, քանի որ մէջտեղը բան մը չկայ և եղածը գաղտնիք մըն է զոր երդուած եմ չյայտնելու։ Քեզի ըսածս մոռցի՛ր և խոստացի՛ր որ մէկուն չպիտի յայտնես, կը խոստանա՞ս, այնպէս չէ՞։

— Կ'երդնում որ բան մը չպիտի ըսեմ մէկուն, Նոնուշիկս։

— Լա՛ւ։ Ապահովութիւն կը զգամ։ Կ'ուզե՞ս որ քիչ մը քու վրադ խօսինք։ Նշանաւոր դերասանուհի մը դարձար ալ, եւ. գո՞հ ես միթէ։

— Ե՛ս։ Բնաւ երբեք։

— Ինչպէ՞ս։ Քու անունդ խոշոր տառերով պիտի գրուի. ամբողջ մամուլը վրադ պիտի խօսի, և դարձեալ գոհ չե՞ս։

— Գիտցած եղիր որ այդ ամէնուն բնաւ կարեւորութիւն չեմ ընծայեր, ըսաւ դերասանուհին համեստօրէն և դէմքի անբացատրելի ծամածռումով մը։

— Ոչ, այս միջոցիս վրաս կը խնդաս. կարելի բան չէ, իմ մինինիկ Սէլինս։

— Ճշմարտութիւնն է որ կ'ըսեմ. ամէն բանէ զզուած եմ բոլորովին, յարեց դերասանուհին գեղեցիկ շարժուձեւով մը և թատերական դիրքով մը։

Լէօնի վայրկեանէ մը ի վեր անսովոր նայուածք մը կը ձգէր բարեկամուհիին վրայ։ Անոր ձեռքը բռնեց ու իր ձեռքին մէջ պահեց. յետոյ խանդաղատալից շեշտով մը ըսաւ.

— Ա՜հ, այս անգամ լրջօրէ՛ն կը խօսիս։ Սիրահարուա՞ծ չըլլաս։

Լէօնի հասկցած էր իսկոյն. քանի որ Սէլին կը խորշէր ամէն բանէ և բանի մը կարեւորութիւն չէր ընծայեր, ուրեմն իր կուրծքը առոյգ էր։ Սէրը միայն կրնայ այդ տեսակ խաղեր ընել։ Գեղանի դերասանուհին ցնցեց գլուխը և այնպիսի շարժուձեւ մը ըրաւ, որով կ'ուզէր իր ըրած խենթութիւնը չքմեղացնել։

— Կը մեղքնամ քեզ, սիրելիս, ըսաւ Լէօնի այնպիսի մէկու մը կարեկցութեամբ, որ նոյն ճամբէն անցած էր արդէն։

Յետոյ յարեց.

— Բնականաբար ան չի սիրեր քեզ, չըմբռներ քու սիրտդ և չուզեր ըմբռնել։ Ա՜հ, աս այրերը։

Խեղճ սիրահար կնոջ աչքերուն մէջ արցունք մը շողաց։

— Ըսածիդ պէս է, պատասխանեց Սէլին հառաչելով և հովահարը շարժելով, որպէս զի իր վրդովումը յայտնի չըլլայ։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕԶԱՃԵԱՆ